БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 154 (11140) | 1966 оной июниин 30, четверг | Сэн 2 мүнгэн

Галина Хребтова — Улаан-Үдын ТЭЦ-эй управлениин главна пультын ахалагша дежурна. Энэ хүмнай өөрынгөө уялгануудта һайнаар хандадаг. Комсомолшуудай удамарша, хүтэлбэрилэгшэ юм.

Н. БУРМАКИНАЙ фото.

УЛАМ ОЛООР, ЭДЭБХИ ЕХЭТЭЙГЭЭР...

СПОРТ — хүнэй бэеын элүүрые хамгаалха, хатуужуулан хүдэржүүлхэ арга нүхэсэл мүн. Спортдо дуратай, тэрээндэ хабаададаг хүнүүдэй хэзээдэшье хүнгэн солбон, хүдэр шамбай ябадаг, ута наһа эдлэдэг байһаниинь мэдээжэ. Али бүхы спортын дүүрэн хүсөөрөө, үргэнөөр һалбаран хүгжэхэ арга боломжо манай орондо гүйсэд байгуулагданхай.

Орон доторнай спортын хэрэгэй айхабтар үргэнөөр табигдаһан, тэрээндэ хүн зоной эдэбхитэйгээр хабаададаг дээрэһээ манайда дэлхэйн рекорд туйлаһан спортсменүүд тон олон. Уласхоорондын ехэ мүрысөөнүүдтэ, олимпийскэ наадануудта дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн боксернууд, конькишад, шатаршад, гимнастнууд, штангистнууд, барилдаашад болон бусад эрхим спортсменүүдтэй байһанаараа совет хүнүүд омогорхохо ёһоороол омогорхоно.

Совет орондомнай олон ондоо үндэһэ яһатанай ажаһуудаг тула спортын национальна наадан адли тэгшээр хүгжөөгдэнэ. Союзна болон автономито республикануудай хүн зоной өөһэдын онсо илгаатай национальна спорт айхабтар олон, тэрээндэ дуратайгаар хабаадагшадай тоо жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ.

Манайшье республикада буряад арадаймнай дунда эртэ урда сагһаа хойшо дэлгэрһэн спортивна наадан олон.

Буряадуудай национальна спортын гол наадануудые нэрлэбэл, бүхэ барилдаан, һур харбаан, мори урилдаан гэхэ мэтэ болоно.

Республикымнай «Урожай» гэжэ һайн дуранай спортивна бүлгэм бүхы хүдөө нютагуудай спортсменүүдые нэгэдүүлэн хүтэлбэрилдэг гээшэ. Тус бүлгэм национальна спорт хүгжөөхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Бүхэ барилдаан болон һур харбалгаар аймагуудта жэлһээ жэлдэ мүрысөөн үнгэргэгдэнэ. Тэндэ илажа гарагшад национальна спортоор республикынгаа мүрысөөндэ хабаадажа, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэдэг болоһоор үнинэй.

Национальна спорт хүгжөөхэ талаар «Урожай» бүлгэмэй Зэдын аймагай эмхиин оролдосотой һайнаар хүдэлмэрилдэг байһаниие тэмдэглэмээр. Энэ аймагай колхоз, совхозуудай дэргэдэ байгуулагдаһан спортивна эмхинүүд хүдэлмэридөө муу бэшэ үрэ дүн туйлажа байдаг. Илангаяа комсомолой райком залуушуулые спортдо олоор, эдэбхи ехэтэйгээр хабаадуулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Спортивна эмхинүүдэй хүдэлмэриин һайнаар табигдаһан дээрэһээ Зэдын аймагай барилдаашадай команда республикын мүрысөөндэ ходо түрүү һуурида гаралсана.

Мэнэ һаяхан Ивалга тосхондо бүхэ барилдаа болон һур харбалгаар республикын хүдөө нютагуудай спортсменүүдэй мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Хоёр үдэр соо үргэлжэлһэн энэ мүрысөөндэ Зэдын аймагай барилдаашадай команда баһа түрүүлжэ гараа. Петропавловкын дунда һургуулиин һурагша Валерий Гармажаповай наһаар гүлмэр залууханшье һаа, спортын орьёл өөдэ амжалтатайгаар дабшажа ябаһыень тэмдэглэмээр. Республикын чемпион, Түнхэнэй аймагай барилдаашан Саян Шойжоловтой барилдахадаа Гармажапов илалта туйлажа, «Урожай» бүлгэм дотороо чемпионой нэрэдэ хүртэхэ золтой байба.

Һур харбалгаар яһала һайн амжалта туйлагдана. Һүүлэй үедэ һур харбаан Баргажанай аймагта үргэнөөр дэлгэржэ байна. Хурамхаанай дунда һургуулиин багша, республикын чемпион, РСФСР-эй нэгэдэмэл командын гэшүүн Дашинима Эрдынеев һур харбалгада залуушуулые олоор хабаадуулха, тэдэндэ дүй дүршэл олгохо талаар ехэ оролдолго гаргана. Ивалгада болоһон һаяын мүрысөөндэ Д-Н. Эрдынеев 109 очко абажа, хоёрдохи һуурида, тэрэнэй һурагша Хабито Раднаев — гурбадахи һуурида гараа.

Эдэ баримтанууд дээрэһээ харахада, хаана «Урожай» бүлгэмэй аймагай соведэй хүдэлмэри эмхитэй гуримтайгаар табигданхайб, тэндэ национальна спортдо хүнүүд олоороо хабаадана, эрхим амжалта туйлагдана. Гэбэшье национальна спорт хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн дутагдал бии байһаар. Зарим аймагуудта спортын бүлгэмэй соведүүдэй муугаар хүдэлдэг дээрэһээ бүхэ барилдаан, һур харбаан мартагдашанхай гэхэдэ болохо. Жэшээнь, Баяшуурэй (бүлгэмэй соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Авдеев), Ярууна-да (соведэйнь түрүүлэгшэ нүхэр Доржиев), мүн бусад аймагуудта спортын хүдэлмэри муугаар табигданхай. Бүхэ барилдаан, һур харбалгаар колхоз, совхозуудай хоорондо ямаршье мүрысөөн үнгэргэгдэнэгүй. Энээн дээрэһээ боложо, хүнүүд, илангаяа залуушуул спортдо үсөөнөөр хабаадуулагдана.

Мүнөө эхилээд байһан шэнэ табан жэлэй үедэ совет хүнүүдэй байдал һуудал бүри ехээр һайжархань. Энээнтэй хамта хүн зоной дунда спортивна хүдэлмэри бүри үргэдхэгдэхэ болоно. Ушар иимэһээ республикымнай спортын бүлгэм ба эмхинүүдэй союзай соведэй урда харюусалгатай зорилго табигдана. Арад зоной национальна спортын талаар хэлэбэл, бүхэ барилдаан ба һур харбалгаар эрхим түрүү спортсменүүдэй баян дүршэл, шадабари мэргэжэлдэ залуушуулые һургаха хэрэгтэй. Тэрээнэй тула хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха инструкторнуудые һургаха, бэлэдхэхэ, тэдэнтэй үе үе семинар үнгэргэжэ байха шухала.

Мүнөө болотор бүхэ барилдаагаар тогтонижоһон һайн дүрим үгы байһаар. Энээндэ эсэс табиха саг ерээ.

Буряадай национальна спортын гол һалбаринуудай нэгэн — мори урилдаалга хүгжөөхын тула республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй совет ехэ ажал хэхэ зорилготой. Һайн үүлтэрэй морилые үсхэбэрилхэ ехэ баазануудай хоморшье һаа, колхоз, совхозуудта мори урилдаалга эмхидхэдэг болохо ёһотойбди. Эндэ аймагуудай комсомольско организацинууд спортын бүлгэмүүдэй соведүүдтэй хамта ехэ үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Тиин спортдо хүнүүдые улам олоор, эдэбхи ехэтэйгээр хабаадуулха гээшэ спортын бүлгэмүүдэй гол зорилго мүн.

МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

Ажалаа хэжэ дүүргээд, һайндэрлэжэ байхада зохид даа. Гарилга дүүрэнхэй. Ороонһо тарлан газараа хүшан ногоорожо харагдана. XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд зунай нэгэ иимэ үдэр Хёлго голой эрьедэ суглараба.

...Һайндэрэй ёһолол болобо. Ажахын главна агроном нүхэр Павлов элидхэл хэбэ. Үнгэрһэн хабар колхозой механизаторнууд 4000 гектарта шэниисэ, 1000 гектарта обёос тарян. Тэдэнэр машина зэмсэгээ бүтээсэтэйгээр ашаглажа, тарилгаяа богони болзорто үнгэргөө.

Ажалай дүнгөөр тарилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулһан колхозой 4-дэхи комплексно бригада (бригадирынь И. Куприянов) мүрысөөндэ түрүү гаража, нэгэдэхи шан абаба. 3-дахи комплексно бригадынхид 2-дохи шанда хүртөө. Энэ суглаан дээрэ кукурузашан Я. А. Утенков тракторна бригадын бригадир Т. Т. Павлов болон бусад үгэ хэлээ.

С. БИЛИКТУЕВ, агроном.

САЯНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ОЙ ТАЙГАҺАА ЭЛИДХЭЛ

«Забайкаллес» комбинадай предприятинууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын һарын эхинһээ муу бэшээр ажаллажа байна. Ой тайга соо ажаллагшад жэлэй түрүүшын хахадай түсэбые болзорһоонь гурбан хоногоор уридшалан дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Энэ туршада 2147 мянган кубометр модон бэлэдхэгдэжэ, арадай ажахыда эльгээгдээ.

Нёдондо жэлэй түрүүшын хахад жэлэй үрэ дүнгүүдтэй сасуулхада, 110 мянган кубометр модон үлүү ехээр бэлэдхэгдээ.

Комбинадай предприятинуудай дундаһаа Шулуутайн леспромхозойхид түрүүлжэ гараба. Тэдэнэр 20 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлэдхээ.

Хандагатайн, Хүртэйн, Итанцын, Худанай леспромхозууд һайнаар ажаллана.

Модошод хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 35 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэжэ хараалба.

Н. ТЮРНЕВ.

БАЯРЫЕ УГТУУЛАН

Республикын ниислэл хотын 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөндөө эршэмтэйгээр хабаадажа, ЛВРЗ-гэй котел барилгын цехэй коллектив эдэ үдэрнүүдтэ ажалай амжалта илангаяа туйлана. Түрүүшын хахад жэлэй түсэб болзорһоо 9 үдэр урид, июниин 21-дэ 101,5 процент дүүргэдээ. Тус коллективэйхид июлиин 1 болотор 55 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргахаар шиидэнхэй.

Ахалагша мастер Б. И. Игнатовай хүтэлбэрилдэг участогайхид эдэбхитэ ажалаараа шалгаржа, түрүүшын хахад жэлэй түсэбые 105,8 процентээр дүүргэбэ.

Котел барилгын цехэйхидэй продукци түрүүшын дурадхалһаа ОТК-гай эрхим сэгнэлтэдэ хүртэнэ.

Б. СТЕПАНОВ.

АРБАН ҮДЭРӨӨР УРИД

Мастер Михаил Денисович Солоденкын хүтэлдэг, детальнуудые бэлэдхэлгын участогай хүдэлмэришэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын хахад жэлэй түсэбые «Электромашина» завод соо баранһаа түрүүн дүүргэбэ. Автомобильнуудай кран бүридхэн холболгодо шухаг хэрэгтэй элдэб зүйлэй 700 гаран деталь шанар һайнтайгаар бүтээгдэжэ, кран барилга болон электромеханическа цехүүдые хангаба.

Ажал хүдэлмэриие эрхимээр эмхидхэжэ, оньһожоруулгын аргануудые үргэнөөр хэрэглэн, минута бүхэниие туһа ехэтэйгээр ашаглаһанайнгаа ашаар Солоденкын участогайхид хахад жэлэйнгээ түсэбые арбан үдэр болзорһоо урид дүүргээд байна.

Н. ДЕМИН.

Зүүн-Сибириин, Алас-Дурна зүгэй автоклубуудай хүтэлбэрилэгшэдэй суглаан

Зүүн-Сибириин, Алас-Дурна зүгэй область, хизаарнуудай, автономито республиканuудай автоклубуудые даагшанарай семинарай хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Партиин XXIII съездын делегат, КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь К. М. Продайвода, комсомолой XV съездын делегат ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь С. Иванов гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Хоёрдохи үдэрөө семинарта хабаадагшад техническэ хэрэгсэлнүүдые соёл сурталай хүдэлмэридэ хэрэглэхэ тухай хөөрэлдэбэ. Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи кинофикациин управлениие эрхилэгшэ нүхэр Маслов, Хабаровска хизаарай методическа кабинедые даагша нүхэр Шишкина, нүхэр Бурдинская (Приморско хизаар), нүхэр Ахмадулин (Буряадай АССР-эй Торнин Соёлой байшан), нүхэр Манзыров (Зүүн-Сибириин культурын институт), Сумцова (Шэтын область) гэгшэд үгэ хэлээ.

Семинарай хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зүүн-Сибириин, Алас-Дурна зүгэй автоклубуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинар зүблөөнэй зал соо.

Л. ХАНДУРОВАЙ фото.

РЕПОРТАЖ

ХУХЫН ДУУНАЙ ҮГЛӨӨ

НУГЫН ФЕРМЭ. Зүүн зүгһөө үүрэй толоной гэгээржэ эхилэмсээр, энэ тойронхи байгаалиин зунай амин мэдэрэгдээд, нэгэ жэгдэ хүдэлөөн, хүлгөөн эхилшэнэ. Фермэһээ тэрүү хойгуурхи хундынуудһаа урда зүг руу жиһэн Гыдаэн уулын хяра тээһээ зунай сагай «хүгжэмшэн» — хухы шубуун донгодоно. Тээ урдахануур Зэдэ гол, адуу малай уида харагдадаг байгаалиин мүнхэ аршаан мүнгэн хашарһануудаа үүрэй толонтой хубаасалдан, нэгэ жэгдэ урасхалаар Сэлэнгэ тээшээ ярана.

Үглөөнэй эгээ дүрбэн сагта байгаалиин энэ таһаршагүй хүгжэмдэ хүсэ шадал нэмээһээр һаалишадай хухюун энеэдэн, үгэ хүүр зэдэлшэнэ. Манай энэ багтахи зоной бүхэ нойроор дүүран байдаг үедэ һаалишадай нэгэниинишье эбһээлнэгүй, булта хүнэгүүдээ баринхай, үнеэн тээшээ шамданад. Эзэдээ хүлеэһэн үнеэд үлэ мэдэг үүгэнэлдээд, үгэ дуулалмгайгаар дэлэнгээ урижэ үгэнэд. Һаалишадай уян зөөлэхэн, тоһо шангаһан эрхы долёобор хуруудай хоорондоһоо сагаан эдеэнэй «шэмэ» забда залигүй шааяжа, хөөһэ бууран халина.

Хүрин хара шарайтай наһатайшаг ахэнар эгээ түрүүлэн хүнэгөө дүүргээд, хажуудахи бидон уруу эюулхэ. Энэмнай Бумбуева Цэдэн гээшэ. Бухы наһан соогоо һааһан һуень Зэдэ голой наришаг һудалтай зэргэсүүлмээр ха гэжэ һанагдана. Ходол һаалишанаар, хододоол түрүү зэргэдэ ябадаг хадаал, колхозой правлениин газаахи Хүндэлэлэй самбарһаа дүрэ зурагынь буудаггүй юм.

Үнеэдэй дундаһаа һаалишад тиимэ бэлээр харагданагүй, зарим нэгэнэй дуулалдаха соностоно. Үе-үе болоод «һа-аа гэнэб» гэхэ дуулдана. Үнеэдэй үүгэнэхэ үглөөнэй агаарта һонорхон. Залуу һаалиша басагад һүгэй хүнэгүүдээ баринхай иишэ тиишээ гүйлдэнэ. Һаалишадай дундаһаа Дари Батуевае танинабди. Тэрэ наһажаал, мал ажалай нюусын түлхюурые гартаа удаанай барижа ябана. Ахалагша һаалишан Цэдэн Бимбуеватайгаа мүрысөөдшье абадаг ха. Дари хэлэтэй: хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэжэрхинхайб» гэжэ хэлэхэ эрхэтэй гээшэ.

Һургуули һая дүүргэһэн залуухан һаалишад Дулма Цыдыпова, Валя Гармаева, Тамара Цыденова гэгшэд мүн лэ арбан долоо, арбан наймаад үнеэдые даажа абаад, тэдэнэйнгээ ёһото эзэдынь болоод байна. Айдар залуу наһанай арюун охиие ажалай хүгжэмтэй, сагаан эдеэнэй шааланһай хамтаруулан ябахада, ямар һайхан. Тэдэнэр үнеэдэйнгөө тус бүриһөөнь сүүдхэдээ юһэ-арбан литр һү һаана. Харахада ехэл оролдосотойгоор хүдэлдэг басагад. Тэдэнэй нимгэхэн ситец платинууд сэсэгтэ нугын шарай һануулнал. Тиимэһээл гэлэнэр Нугын фермын һаалишад байһандаа омогорхоно бшуу.

Хухы шубуун донгодожол байна. Бури дүтэхэнэ бүбөөлжэн һү бүлэжэ байһандал абяа гарана. Фермын адуулагшан Будаа Гармаевай морёо барьяад ерэхэ харагдана. Уданшьегүй, зургаан саг дүтэлжэ, үнеэд бэлшээридээ гарахаяа забдаба. Һаалишад үглөөнэйнгөө һаалиие фермые даагша коммунист Жигжит Айсуевта тушаажа үгэхэ хэбэртэй.

— Һаалимнай дээшэлжэ байна. Һаалгадаг үнеэн бүридэ үдэрэй гушан килограмм бардаа үгэлэг гээшэбди. Энэ ехэл туһатай, малай шэмэ дээшэ түүлхэ тэжээл гээшэ, — гээд Айсуев саашань хөөрэнэ.

— Үнеэлэе үдэртөө гурба дахин һаадаг гүт?

— Тиигэдэг. Үглөөнэй дүрбэһөө зургаан саг болотор ... гаяа ... хеэ ... һаа ...

[illegible] ... мнай гараса мүн тэдэнэй хүдэлмэриһөө ехэл дулдыдадаг даа.

— Үшөө тиихэдэ, үбэл, хабарайнгаа тэжээлые өөһэдөө бэлдэжэ абадаг гүт?

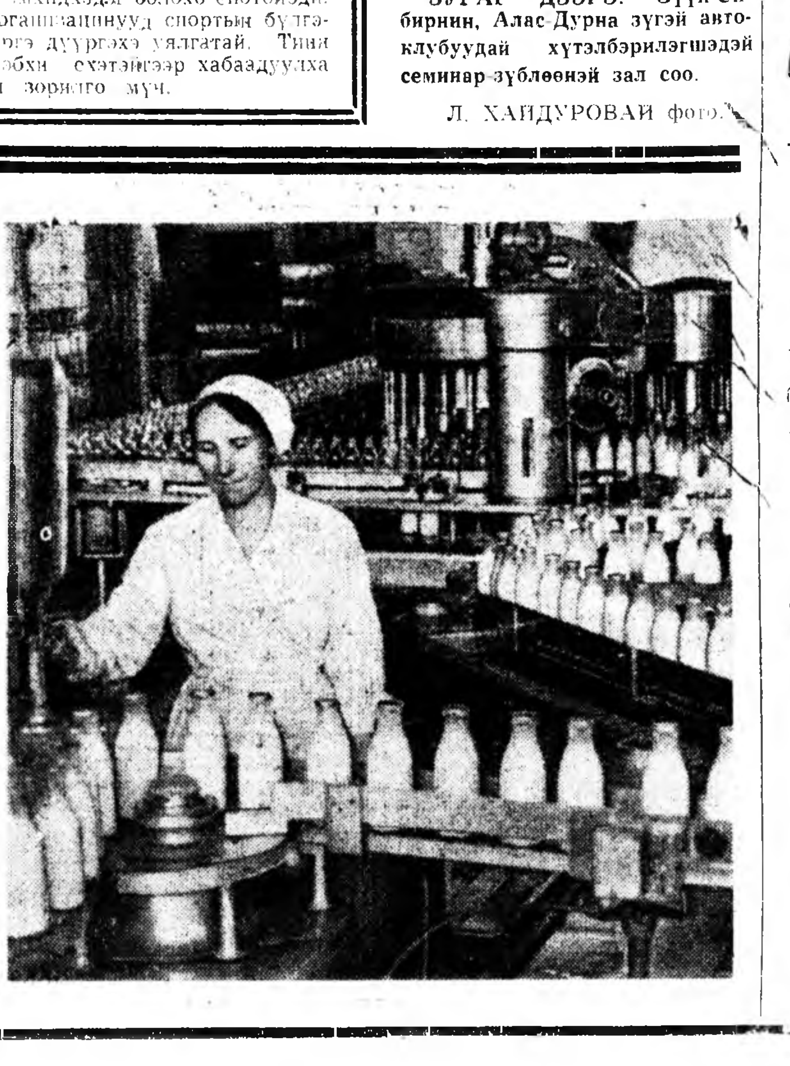
— Тиигэдэг. Наян дүрбэн гектар сабшалангаа үтэгжүүлээбди. Зуун хорин га газар дээрэһээ горох обёос хоёрой холисо тэжээл газаагаа орууулжа абахабди. Мэнэ һаяар сабшажа эхилхэмнай. Мүнөө жэл газарай ургаса һанаһанда хүрэхөөр байна.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай үглөөнэй һаам дүүрэжэ, үнеэд бэлшээридээ гарана. Һаалишад һуеэ тушаана. Нугын фермын үнеэд шүүдэртэй ногоон дээгүүр мүр гарган бэлшээри тээшээ шэглэнэд.

Хухын дуунай үеэр сагаан эдеэнэй билтархa ямар һайхан бэ. Зунай энэ һайхан сагаар һү һаалияа дээшэлүүлжэ байһан һаалишадай ажал хүдэлмэри мүн лэ һайхан!

С. БАНЗАРАКЦАЕВ.

Зэдын аймагай «Мир» колхоз.

МОСКВА. Москвагай һү буйлуулдаг предприятинуудай нэгэдэлэй «Молоко» гэжэ Останкинска комбинадай буйлуулан гаргаһан продукци һайшаагдадаг юм. Тус предприятиин хүдэлмэрилэгшэд 900 шахуу тонно сагаан эдеэ: творог, зөөхэй, сүсэгы, түүхэй сыр, кефир болон бусад зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргана.

Коммунис ажалай цех дотор тодхогдоһон, кефир эюулхэ автомат лини. Коммунис ажалай ударник Р. А. Елина наада захадань байна.

ТАСС-ай фотохронико.

МОСКВАҺАА МЭДЭЭНҮҮД

Шарль де Голль, А. Н. Косыгин танигдаагүй солдадай хүүр дээрэ веногуудые табиба

КИЕВ, июниин 28. (ТАСС). Франциин Республикын Президент генерал Шарль де Голль СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин гитлеровскэ булимтарагшадһаа Совет Украиные сулөөлхын түлөө байлдаануудай үедэ наһа бараһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай 34 геройн хүдөөлүүлэгдэһэн, мүнхэ дурасхаалай паркда мүнөөдэр ошожо хараба.

Шарль де Голль, А. Н. Косыгин мүнхэ галай бадаржа байдаг, танигдаагүй солдадай хүүрэй дэргэдэ веногуудые табиба.

Түрүүшын миллион пүүд тараан тушаагдаа

КРАСНОДАР, июниин 28. (ТАСС). Кубаниин элеваторнууд шэнэ ургасын 1 миллион 600 мянган пүүд таряа тушаажа абаба. Намарай ешмээнһээ түдна, мүн Кубаниин суута шэниисэ тушаагдана.

Мүнөөдэр нэгэ рейсээр 700 автопоезд хизаарай тараанай харгыгаар дабшана.

Шарль де Голль Волгоград ошохоёо мордобо

КИЕВ, июниин 28. (ТАСС). Франциин Президент генерал Шарль де Голль Волгоград ошохоёо мүнөөдэр Киевһээ мордоо. Тэрээнтэй хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин нисдэлсэбэ.

Бориспольско аэродром дээрэ хүндэтэ айлшанаа баяртай хүхюун орнон байдалда үдэшөө. Д. С. Коротченко тобшохоноор үгэ хэлэжэ, генерал Шарль де Голлиин, тэрээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүдэй элүүр мэндэ, замдаа һайн ябахыень хүсэбэ. Тэрэнэй һүүлээр Франциин Президент үгэ хэлээ.

Генерал Шарль де Голль Киевтэ хүндэмүүшээр уттаһанай түлөө баясхалан хүргэбэ. Франци Советскэ Союз хоёрой хоорондын харилсаа холбоон амгалан байдалай ашаа туһада улам бэхижэхэ гээд найдадаг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Президент де Голль Волгоград ерээ

ВОЛГОГРАД, июниин 28. (ТАСС). Франциин Президент де Голль, тэрэниие үдэшэлсэжэ ябаһан хүнүүд энэ үдэшэ Волгоград ерэбэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин эндэ ерэлсээ.

Хэдэн зуун волгоградайхид баглаа сэсэгүүдые баринхай ерэжэ, аэропорт дээрэ айлшадаа угтаба. Хүндэлэлэй харуул жагсаагдаа, Франциин Республикын ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд дуулагдаа.

Эрдэм наукын талаар харилсаа холбоон тухай франко-совет хэлсээн бэелүүлэгдэнэ

МОСКВА. (ТАСС). Эрдэм наукын талаар харилсаа холбоон тухай франко-совет хэлсээнтэй зохилдуулан, француз эрдэмтэдэй — туршалгын ба шэнжэлгын реакторнуудай талаар мэргэжэлтэдэй делегаци ерэнхэй. Эдэ айлшад Москвадахи Курчатовай нэрэмжэтэ институтда, Мелекесс хотодохи ядерна институтда хүрэбэ. Ядерна шэнжэлгэнүүдые хэдэг нэгэдхэмэл институтда мүнөөдэр ерээ.

Дубнада хүдэлмэрилдэг эрдэмтэд француз нүхэдөө халуунаар угтаба. Эдэнэр өөһэдынгөө лабораторинуудтай, хэжэ байһан туршалгануудтаяа танилсуулаа.

Япон наймаашадай түлөөлэгшэд Эрхүүдэ

ЭРХҮҮ, июниин 28. (ТАСС). Хабаровскда нээгдэһэн худалдаа наймаанай выставкэдэ хабаадагшадые, Японой экономическа делегациин гэшүүдые ачаһан пассажирска самолёдууд мүнөөдэр Эрхүүгэй аэродром дээрэ удаа дараалан буўба. Энэ делегацида худалдаа наймаанай фирмэнүүдэй ба нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, Японой парламентын гэшүүд, городуудай мэрнүүд, префектуранuудай губернаторнууд оронхой.

Тояма префектурын губернатор, эрье шадарай худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһалха Японой федерациин вице-президент Минору Иосида тус делегациие толгойлно. Тэрэшэлэн Япон-совет хани барисаанай бүлгэмэй харюусалгата секретарь Иоэ Тадао гэгшэ Эрхүү ерэбэ.

Японой энэ делегаци Зүүн-Сибирьтэ хэдэн хоногто байха, тиихэдээ предприятинууд, барилганууд дээгүүр ябаха, Байгал ба Братск ошохо байна.

ООН-ой генеральна секретарь У Тан Москва айлшалжа ерэхэнь

ООН-эй генеральна секретарь У Тан СССР-эй правительствын уряалаар июниин 25-һаа 28 хүрэтэр Москвада айлшалхань.

Кадрнуудта—гол анхарал

ШИИДХЭХЫ ХҮСЭН

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ саашань хүгжөөхэ тушаа ехэ зорилгонууд партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд соо табигдахадаа, кадрнуудые шэлэн оложо, тэдэниие хүмүүжүүлгэдэ партийна организацинуудай гол анхаралаа хандуулха байһыень онсолон тэмдэглэһэн. Илангаяа колхоз, совхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, эдэниие зүбөөр шэлэн табиха асуудалда анхарха саг ерээ. Юуб гэхэдэ, эдэнэр үйлэдбэриин эгээн харюусалгатай газарта хүдэлнэхэ юм. Имагтал отделенинүүдые эрхилэгшэдэй, бригадирнарай шадабаритай хүтэлбэрилгэһөө, тэдэнэй политическэ соёл болбосоролһоо түсэб даабаринуудай дүүргэлтэ болон ажаһуудалай бэшэшье олон асуудалнуудай бэелүүлгэ сүм дулдыдаха байһаниинь элитэ.

Мүнөө үедэ манай совхоздо отделениие эрхилэгшэд, бригадирнууд болон бэшэшье харюусалгатай тушаалнуудта ажал хэрэгээ һайн мэдэхэ, ударидахы бэлиг шадабаритай хүнүүд табигданхай. Тэдэнэр дааһан ажалдаа эзэн боложо, хэрэгтэй сагтань өөһэдөө зүб шиидхэбэри абажа шададаг зонууд.

Совхозоймнай табан отделениие эрхилэгшэдэй нэгэн агроном мэргэжэлтэй, нүгөөдэнь партийно-советскэ һургуули дүүргэһэн, бэшэниинь удаан жэлдэ хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоһон хүнүүд. Һаалиин гүүртэнүүдэй, хонишодой, тракторна бригадануудай бригадирнуудаар ажалдаа дүршэһэн, дааһан тушаалдаа олон жэлдэ хүдэлһэн хүнүүд томилогдонхой.

Манай совхоз малаар олон. Тиимэһээ отделенинүүд дээгүүрнай хамта дээрээ арба гаран дээдэ, дунда һургуулитай зооветеринарна мэргэжэлтэд хүдэлдэг. Эдэнэрэй эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, дүй дүршэлыень улам арьбадхаха, шэнэ сагай эрилтээр ажахыгаа ударидаха шадабаритай болгохо талаар совхозой партком ниилээд оролдоно, зарим тэды хэмжээнүүдые абажа захаланхай.

Һара бүхэндэ отделениинүүдэйнгээ эрхилэгшэдые, бригадирнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдээ суглуулжа, үнгэрэгшэ һарынгаа дүн тухай хөөрэлдэдэг заншалтай болоно байнабди. Энэ зүблөөн дээрэ совхозой ахалагша мэргэжэлтэ гү, али ямар нэгэн отделениин хүтэлбэрилэгшэ, үгышье һаа, бригадирнуудай нэгэн ажал хэрэг тухайгаа элидхэдэг юм. Удаань тэрэнэй хүдэлмэриин амжалта, алдуу дутуунуудыень нариинаар шүүмжэлдэг гуримтай. Мүн урдахи зорилгонуудынь элирхэйлэгдэдэг, бүхы совхозой шэнэ һарада хэхэ ажал тодорхойлогдодог. Энэ зүблөөн дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһые байра дээрэнь парткомой гэшүүд, совхозой ахалагша мэргэжэлтэд хододоо шалгаан хаража, хэрэгтэй газартань туһа хүргэдэг юм.

Тиихэтэй хамта партийна комитедэй заседанинууд дээрэ отделениинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд дааһан ажахынгаа, мүн культурна ажаһуудалай асуудалнуудааршье үе үе болоод лэ тоосожо байдаг. Эндэ абтаһан шиидхэбэринүүдые болото дээрэнь бэелүүлгэ халаа хүтэлбэрилхы кадрнуудые зүбөөр хүмүүжүүлгэдэ тон ехэ нүлөөтэй. Энээн тушаа шанга эрилтэ табиха, абтаһан шиидхэбэрие бэелүүлхэ тушаалтанда тэрэниие хүргэхэ, бултанда ойлгуулха хүдэлмэри партийна комитедэй хараанһаа холодоогүй.

Дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зүблөө үнгэргэдэг ёһо гуримтай болонхойбди. Тиихэдээ совхозой нэгэ отделенидэ сугларжа, тус бригадынь ажалай эмхидхэлтэй танилсадаг, һү һаалиин гүүртэ, хонишодой байрануудаар ябажа харадаг, һүүлээрнь эдэ бүгэдэеэ зүбшэн хэлсэжэ, дүй дүршэлөө андалдадаг. Апрельдэ иимэ зүблөөн нэгэдэхи отделенидэ үнгэргэгдэхэдөө, хонин ажахые яажа зүбөөр эрхилхэб гэһэн асуудал хэлсэгдээ һэн. Эндэ манай бүхы зооветеринарна мэргэжэлтэдһээ гадна, отделенинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, отаринуудай ахалагша хонишод хабаадалсаа. Зүблөөн дээрэ олон асуудалнууд элирхэйлэгдэжэ, тон туһатайгаар үнгэрөө. Иимэ зүблөөнүүдэй дунда шатын тушаалтанай мэргэжэл, дүй дүршэл дээшэлүүлгэдэ, мүн бүхы манай ажахыда ашатай байһаниинь дамжаггүй. Удаадахи иимэ зүблөөн һайн үрэ дүн харуулһан һү һаалиин гүүртэ дээрэ июль һарын эхеэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Манда ажахын ёһото ударидагша боложо шадаһан, коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулгада дүршэһэн хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд олон. Жэшээлхэдэ, дүрбэдэхи отделениие эрхилэгшэ коммунист Д. Г. Гунзынов, эбэргэ бодо малай фермын бригадир Г. В. Иванов гэгшэд шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэдэймнай нэгэн болоно. Тэдэнэй дааһан ажахын мал жэл бүхэндэ һайн ондо орожо, мал ажалай продукци гүрэндэ тушааха түсэбүүд хододоо үлүүлэн дүүргэгдэдэг юм.

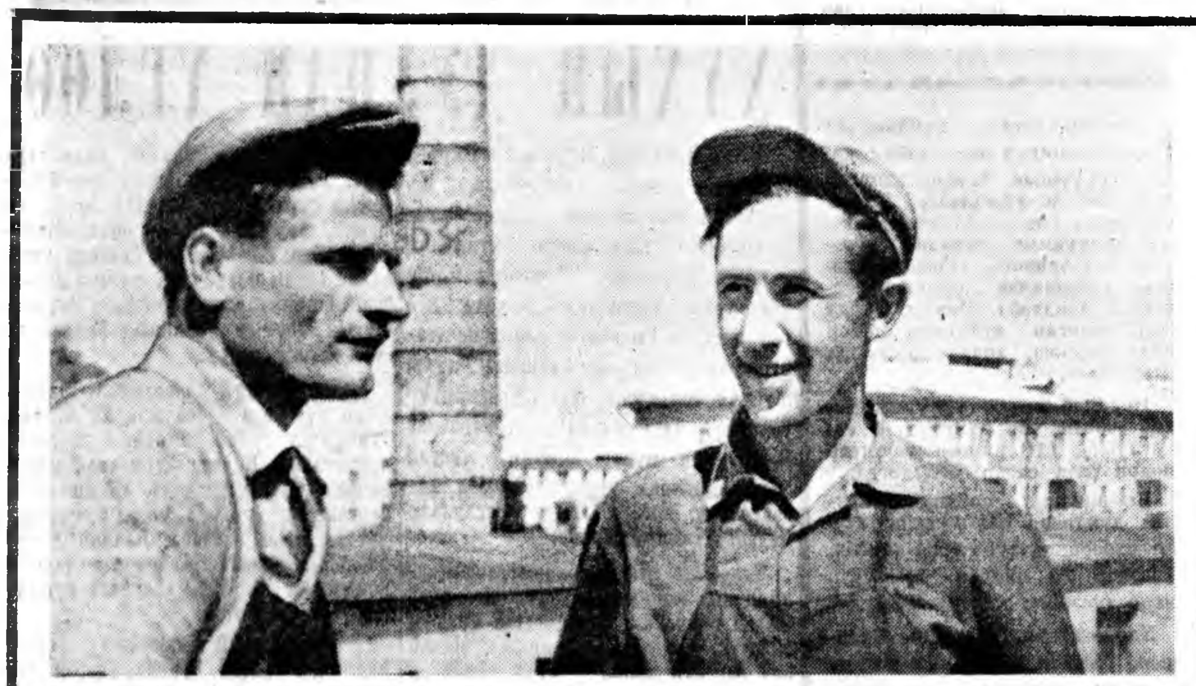
Юуб гэхэдэ, эмхидхэлэй хэрэг бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулдаг, үгэһэн даабаринуудайнгаа хойноһоо нариинаар хинан шалгадаг, ажалшадайнгаа дунда хүдэлмэриин журам сахилга саг үргэлжэ нэбтэрүүлжэ байһанайнь аша үрэ харагдана бшуу. Тиихэдээ ойлгуулламжын хүдэлмэри, урмашуулалганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө энэ отделениин һүнэй гүүртэ гүрэндэ һү тушааха түсэбөө дүүргэнхэй.

Үйлэдбэриингөө түсэб совхозой нэгэдэхи отделенеэрхин мүн лэ үлүүлэн дүүргэнэ. Отделениие эрхилэгшэ Д. Н. Нимаев, хонин ажахын бригадир М. И. Фомина, һаалиин гүүртын бригадир Д. Д. Дамдинов гэгшэдые магтахаар.

Ахалагша хонишодой хүдэлмэрөө зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанһаа, зоотехническэ ёһо гурим сахилгаһаа гэхэ гү, мал ажалда дүйтэй байһанһаань бүхы бригадын ажал урагшатай, һайн дүнгүүдшье туйлагдадаг. Хонин һүрэг манай совхозой гол шухала һалбари. Тиимэһээ хонишодой бригадые урагшаа һанаатай, хонин ажалда дүршэлтэй хүнүүдтэ даалганабди. Манда мүнөө хонишодой 8 бригада бии. Тэдэниие хуушанай бэрхэ хонишод толгойлно. Залуу коммунист М. Д. Мангалаевай бригада совхоз соогоо түрүү һуурида ябана. Энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө 97 хурьга абажа тэдэнэр түлжүүлээ. Энэ бригадатай зэргэлээд нүхэд Тушиновай, Агбановай, мүн бусадайшье бригаданууд ана-мана ажаллана.

Манай ажахыда дунда шатын хүтэлбэрилэгшэдээр гушаад хүн хүдэлнэ. Түрүүшын харасада энэ олон шэнгишье һаа, бултадаа харюусалгатай тушаалнуудые дааһан, үйлэдбэриин гол шухала газарнуудта ажаллана. Тиимэһээ эдэ хүнүүдэй эрдэм һургуулида, ударидахы бэлиг шадабаряа дээшэлүүлхэ хэрэгтэ, дааһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандалгада манай совхозой партийна комитет онсо анхаралаа табина.

Ц. ЗОЛТОЕВ,
Хорин аймагай «Первомайский» совхозой парткомой секретарь.

Городой барилгашад Улаан-Үдын 300 жэлэй баярые угтуулан, эршэ түгэс ажаллажа, халаанайнгаа нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нэгэдэхи СМУ-гэй барилгашад Степан Трифонов, Вячеслав Черных.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШАДААД БАЙХАДА УРАГШАТАЙ

ТОМО ПАНЕЛЕЭР баригдаһан гэр байранууд мүнөөнэй хүниие гайхуулхаа болёо. Хүнэй анхарал хандуулмаар гоёон шэмэглэгдэһэн олон байрануудтай эдэ гэрнүүдтэ Улаан-Үдымнай олон ажалшад нүүжэ ороно, һаруул, таарамжатай байрануудта байрладаг болоо.

Городой түхэл шарай хубилгажа байһан эдэ гэрнүүд манай гараар бодхоогдоно гэжэ һанахада урматай. Зөөн орогшодтой хамта бидэнэр баярлажа байдагбди. Теэд ганса баярлажа, омогорхожо байхаар бэшэ. Томо панелеэр гэр барижа эхилһэн түрүүшын алхамууд һанагдана, байрын гэрнүүдые бүри олоор, түргэнөөр барихa арга боломжоёо хэрэглэхэ тухай бодомжолнобди.

Оройдоо хоёр жэлэй саада тээ томо панелеэр гэр хабсаргажа эхилһэн байнабди. Юу хэлэхэб, бэрхэшээлтэй байгаа һэн. Зарим детальнууд тааража үгөөгүй, зариманиинь дуталдаа. Дүй дүршэл, иимэ ажалай онол арга манда үгы байба. Хэдэн һара соо арайшье гэжэ нэгэ гэр бодхоогдоо һэн.

Шэнэ ажал хэхэдэ хэзээдэшье бэрхэшээлтэй байдаг. Тииһээр байгараа тэрэнэй оншо ологдодог, шадабари, дүй дүршэлтэй болгододог. Өөрын материальна баазатай, ханын панель, санитарна кабина, байрануудай потолок, шала хэхэ зүйлнүүдые өөрын заводто бүтээдэг болоһонһоо хойшо томо панелеэр гэр барилга яһала түргэнөөр эрхилэгдэжэ эхилээ. Мүн гэр байра бариха комбинадай мэдэлдэ гэр хабсаргаха, гоёон шэмэглэхэ ажал үгтэһэн юм.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл үлүүтэй саг үнгэрбэ. Түрүүшын үрэ дүн гаргаха, согсолхо арга бии. Энэ туршада город соо олон байратай томо панелиин 20 гэр баригдаа. Комбинадай хабсаргагшад, гэрэй досоо, газаа талын ажал хэгшэд дутагдалаа усадхаха, гэр байрануудые богони саг соо һайн шанартайгаар барижа дүүргэхэ гэжэ оролдоһон байна. Табан жэлэй туршада барилга зүбөөр эрхилхэ, нобшоруулангүйгөөр дүүргэхэ талаар барилгашадай урда партиин XXIII съездээр ехэ зорилго табигдаа.

Манай хабсаргагшадай бригада энэ зорилго хэр зэргээр дүүргэнэб? Хүдэлмэриин сагые аша туһатайгаар хэрэглэхэ асуудалда нэн түрүүн анхарал хандуулаабди. Энээнһээ урда жэлнүүдтэ ажалгүй миин байха ушар яһала дайралдадаг байгаа. Бригадамнай 45 хүнһөө бүридхэгдэнхэй. Тэдэнэй олонхинь дүй дүршэлтэй, өөһэдынгөө ажалда дуратай, тэрэнээ һайнаар шудалһан барилгашад. Техническэ талаараа бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй барилгашадай хэдэн звено эмхидхээбди. Бригада юһэн звено болон хубаарилагдана. Тус бүридөө табан хүнһөө бүридхэгдэһэн табан звено гол ажал—панелеэр гэрэй торхо хабсаргадаг. Ондоо звенонууд детальнуудые гагнадаг, хана жэгдэлдэг, пеэшэн табидаг, мүн ондоо туһалбариин ажал дүүргэдэг.

БАРИЛГЫН ТҮРҮҮ АРГА ТУХАЙ

Нёдондо жэлэй һүүл багаар ажалаа промышленна аргаар эмхидхэдэг болоообди. Гурбан халаанда, бүхэли сүүдхын туршада барилга хэгдэнэ. Тиихын тула яһала бэлэдхэл хэгдээ. Гэр барилгын комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй, инженер, техникүүдэй туһаламжаар технологическа түсэб зохёогообди. Хүдэлмэришэдые зүбөөр хубаарилан табиха, халаан бүхэнэй ажал эмхитэй һайнаар эрхилхэ, барилгын шанар шалгаха гэхэ мэтэ асуудал һайнаар шэнжэлэгдэһэн, зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Ажалаа шэнээр эмхидхэһэн түрүүшын үдэрһөө халаанууд хоорондоо нягта холбоо байгуулха, технологическа эрилтын ёһоор барилга эрхилхэ, хэхэ ажалаа эртээнһээ хараалха гэжэ оролдоһон байна. Жэшээлхэдэ, түрүүшын халаанайхид бэлэдхэлэй бүхы ажал хэдэг, мүн бригадын сүүдхэ соо хэрэглэхэ детальнуудые тушаажа абадаг. Хоёрдохи халаанай звенонууд ханын, мүн утаа гаргаха, вентиляци хэхэ панель, гэшхүүрнүүдые хабсарган табидаг. Гурбадахи халаанай хүдэлмэришэд санузел хабсаргадаг, байра соохи таһалга хэдэг юм.

Ажалаа гурбан халаанда эмхидхэхэдэ панельнэ гэрнүүдые хабсаргаха бүхы ажал үргэн далайсатайгаар ябуулха арга бидэндэ олгогдоо. Биднэр мүнөө дээрээ нэгэ доро дүрбэн гэр баридаг болоообди. Харин бүри һая болотор бүхы бригадаараа нэгэ гэр хабсарган табидаг байгаа бэлэйбди. Мүн бидэнэр өөһэдөө гэрэй һуури табинабди. Энэ ажалые хоёр звено дууһан дүүргэнэ.

Гурбан халаанда ажалладаг болоһоной һүүлээр миин байха ушар огто усадхагдаа. Хэрбээ гэрэй һуури табигшадай ажалаа хэжэ үрдеэгүй байгаа һаань, ондоо звенонуудһаа хүдэлмэришэд эльгээгдэжэ, туһаламжа хүргэдэг.

Һайн бэлэдхэлтэй, ушар ёһо мэдэлэг хүдэлмэришэд урдаа табигдаһан зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэдэг гэжэ бидэнэр мэдэрнэбди. Тиимэһээ хүмүүжүүлгын хүдэлмэри коллектив соогоо ябуулнабди. Звеное даагша, агитатор Пижель, мастернууд Оголев, Седунов гэгшэд барилгашадай дунда хөөрэлдөө үнгэргэдэг, партиин XXIII съездын материалнуудтай, съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсуулдаг байна. Шэнэ табан жэлэй туршада арадай ажахые хүгжөөхэ хараа түсэб, барилга эрхилхэ тухай, Эхэ оронойдотоодын, гадаадын байдал тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ.

Бригададамнай техническэ һуралсал эмхидхэгдэһэн байгаа. Хабсаргагша долоон хоног бүхэндэ 2—3 часай һуралсал хэжэ, чертёж, мүн техническэ ондоо документ, барилгын материалнуудай технологи шудалһан юм. Мастер Ишигенов, прораб Маракулин иимэ хэшээл үнгэргэдэг.

Түрүү барилгашадай дүй дүршэл шудалха хэрэгтэ анхарал хандуулнабди. Энээнэй ашаар Москвагай барилгашадай хэрэглэдэг ажалай түлөөһэнэй шэнэ гурим нэбтэрүүлжэ эхилээбди. Энэ шэнэ гуримай илгаань юуб гэхэдэ, бүхы гэрэй наряд бригадада үгтэдэг. Гэр хабсаргажа дүүргэһэнэй, досоо, газаа талын ажалай хэгдэжэ тушаагдаһанай һүүлээр бригадатай һүүлшын тоосоон хэгдэдэг. Иихэдэ наряд бэшэхэ, даабари үгэхэ хүдэлмэри һураггүй хүнгэн болоо.

Ажахын тоосоо хэрэглэһээр үнинэйбди. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, барилгашадые материальна талаар урмашуулха хэрэгтэ ажахын тоосоон һайн нүлөө үзүүлнэ.

Хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа, ажалай шэнэ, түрүү эмхидхэл, арга хэрэглэжэ, барилгашадые материальна талаарнь зүбөөр урмашуулбад, ажалай журам сахиха эрилтэ хэбэл, ажал хэрэг урагшатай байдаг гэжэ бидэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө ойлгожо абаабди. Манай бригада графигай ёһоор, заримдаа тэрэнһээ уридшалан ажалаа дүүргэдэг болоо. 60 байратай гэр һара соо хабсарган табиха болзортой аад, тэрэнээ 25 үдэр хэжэ дүүргэдэгбди.

Һарын һүүл багта бригадын үйлэдбэриин суглаа үнгэргэдэг заншал бии. Тэндээ ажалайнгаа дүн согсолдог, туйлаһан амжалтаяа тэмдэглэдэг, алдуу дутуунуудаа элирүүлдэг байнабди. Гадна даабариин хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байһан, барилга-хабсаралгын шанар тухай звено бүхэндэ 2—3 халаанай дүн гаргагдадаг.

Үйлэдбэриин суглаан дээрээ түрүүшүүлээ амаршалдаг һайн заншалтайбди. Иван Васильевич Чистяков, Октябрьска райсоведэй депутат Василий Егорович Попов, Эмануил Эмануилович Пижель гэгшэдэй даадаг звенонууд социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, нүхэдтөө магтуулжа ябана. Нүхэр Пижель гэгшын звеногой гэшүүд Борталевич, Пивень, Наталин, крановщик Викторов халаан бүхэндэ 200 дүрбэлжэн метрэй хана хабсаргадаг. Даабаринь 100 метр юм.

Манай бригадын коллектив үйлэдбэриингөө даабари 180—200 процент дүүргэнэ. Гэр барилгын комбинадай бусад бригаданууд со түрүүлжэ ябанабди гэхэдэ мүн лэ урматай. Хэдэн һара соо комбинадай администраци, партийна, профсоюзна организациин дамжуулгын Улаан туг барижа байнхайбди.

Байгша оной эхинһээ хойшо манай бригада 10 гэр хабсарган бариһан байна. Тэдэнэй табаниинь, бүхы дээрээ 13 мянган дүрбэлжэн метрэй байрын талмай ашаглалгада тушаагдаа.

Туйлаһан амжалтаяа арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлгэтэйбди. Улаан-Үдэ городойнгоо 300 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаха социалис мүрысөөндэ оролсоод, Мухинай үйлсэдэ баригдажа байһан 80 байрын гэрые болзорһоонь урид, хүдэлмэриин 25 үдэр соо барижа дүүргэхэ уялга абанхайбди. Мүн Октябрьска районой тус бүридөө 60 байратай дүрбэн гэр хабсаргажа, досоо талын ажал хэгшэдтэ тушаажа үгэхэ гэжэ бригадын гэшүүд хараална.

Энэ жэлдэ түсэбөөр хараалагдаһан 12 гэр хабсарган табихын орондо 14 гэр тушааха уялга манай бригада абанхай. Энэмнай шэнэ табан жэлэй манай түрүүшын ажалай бэлэг болохо юм. Харин саашадаа томо панелеэр гэр барилга үргэдхэгдэхэ. Бидэнэр энэ зорилго дүүргэжэ шадахабди гэжэ найдуулха эрхэ бидэндэ бии. Жэшээлхэдэ, 1967 ондо манай комбинадай хүсэ шадал хоёр дахин үргэдхэгдэхэ, бүри олон шэнэ гэрнүүд жэрылзэн боложо, городой түхэл шарай хубилгаха. Ажалай ехэ харгы урдамнай нээгдэнхэй. Тэрэнээ гаталан гараха хүсэ шадал бии гэхээр.

П. ФАЛОМЕЕВ,
гэр барилгын комбинадай хабсаргагшадай бригадые даагша.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ТОДОРХОЙГООР, ГҮНЗЭГЫГӨӨР...

«Аймагнай дүн хамтадаа 87 мянган гектар эдлүүриин газартай. Тэрэнһээ 5 мянган гектар тарялан үһа, һалхинһаа нурадаг. 6 мянган га сабшалан намагтай. Малай бэлшээриин 10 мянган гектарынь бүлэнсэг ой бургааһатай газар юм. Аяар 17 мянган гектар хүбшэ ойн, холын бэлшээридэ имагтал зунай сагта мал хүрэжэ ошодог...» Иигэжэ КПСС-эй Түнхэнэй райкомой болон аймагай Советэй орган—«Саян» газетын июниин эхинэй нэгэ номерто уншанабди. Иимэ богонёор аад, гоб байса аймагайнгаа эдлүүриин газарай шэнжэ шанар мэдээсэхэдэнь, партиин ЦК-гай майн Пленумэй эрилтын ёһоор Түнхэндэмнай юун хэгдэхэ ёһотойб гэжэ ажалшад абаһаар ойлгоодхёо бээ.

Энэ газетын июнь һарын номернуудые ирахада, партиин ЦК-гай майн Пленумэй тогтоолые үргэн арад зондо гүнзэгыгөөр ойлгуулха, эдлүүриин газарай гектар бүхэниие ашагтайгаар эрхилхэ хэрэгтэ ажалшадые эмхидхэн элсүүлхэ тушаа яһала олон һонирхолтой, удха һайнтай материалнууд тунхаглагдана.

«Орооһо тарянай, бусад ургамалнуудай элбэг баян, тогтууритай ургаса абахын тула газар шаналжуулдаг мелиораци үргэнөөр хүгжөөхэ тухай» партиин ЦК-гай майн Пленумэй тогтоол толилһонойнгоо удаа «Саян» газетэ энэ түүхэтэ документтэй ажалшан арадые танилсуулха талаар хаана юун хэгдэжэ байнаб гэжэ ходо мэдээсэдэг байна. Тиигэжэ хоорондоо газар эдлэлгын шанар һайжаруулха тухай хэдэн томо томо статьянуудые толилоо.

Аймагайнгаа газар уһанай баялиг, нютагайнгаа уларил тухай, эдлүүриин газарай ямар зэргээр мүнөө үень ашаглагдажа байһан тухай үйлэдбэриин управлениин мелиоратор нүхэр В. Перетолчиной бэшэһэн статья онсолон тэмдэглэлтэй.

Газарые шанаржуулан һайжаруулха мелиорациин табан жэлэй түсэб хараагаар ямар хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотойб гэжэ уншагшадые танилсуулха зуураа, автор ямар аргаар урдаа табиһан зорилгоёо дүүргэхэбибди гэжэ тодо һонороор бэшэнэ.

Элһэтэй газарай хурьһэнэй һалхинда үлеэлгэжэ, урыда абтажа нурахагүйн тула ой модо тариха, эрье ганга бүхэлхэ шухала. Энэ талаар «Сибиряк» колхозой түрүүшын дүршэл һайшаалтай. Тус артелиин правлени Түнхэнэй леохозтой хамта байгша ондо 228 гектар элһэлиг тарялангые хүреэлүүлэн модо һуулгаа.

Нүхэр В. Перетолчин статья соогоо ургаса дээшэлүүлгэдэ нютагай үтэгжүүлгын удха шанар тухай тогтохо зуураа, уншагшадай анхарал иимэ нэгэ шухала асуудалда хандуулна. Түнхэндэ торф ехэ элбэг. Теэд энэ сэгнэшэгүй һайн үтэгжүүлгые аймагай ажахынууд тон багаар ашаглана. Зарим газараймнай үрэжэл һайжаруулха хэрэгтэ избёосхо хэрэгтэй. Избёосхын талааршье аймагнай баһал баян аад, тэрэнээ огто хэрэглэнэгүйбди гэжэ нүхэр В. Перетолчин шүүмжэлнэ.

Түнхэндэ эдлэгдэдэггүй намаг газар хэдэ мянган гектараар тоологдодог. Ашаглагдаагүй энэ баялигаа хүдөө ажахын аша туһада хэрэглэбэл, хэды ехээр орооһо таряа, һү, мяха дээшэлүүлмээр гээшэб гэжэ таряашад, малшад үниинһөө хойшо сэдьхэдэг байгаа. Тиин мүнөө майн Пленумэй тогтоолой үндэһөөр Хоймороой, Бадарай, Могой-Горхоной намаг таляангуудые хатааха ехэхэн хүдэлмэриин түсэб, проект зохёогдожо байна. Намаг хатааха, хуурай газарые уһалха хэлэн ехэ түхеэрэлгэ, һубаг ханаабуудые барихын тула хойто жэлһээ Түнхэнэй аймагта тусгаар лугомелиоративна станци тогтоогдохонь.

Ехэ хүсэ зөөриин ашаар удаан саг соо бүтэхэ юумэндэ найдаад, газар ашаглалгые һайжаруулгын шухала зорилгые мартаха зэргэгүйбди гээд аймагай элитэ кукурузовод нүхэр Петр Аюшеев «Эзэн ёһоор газараа эдлээ» гэһэн редакцида эльгээһэн бэшэг соогоо тусгаарлан тэмдэглэнэ. Табан жэл соо кукуруза тарижа, үндэр ургаса туйладаг болоһон дүй дүршэл тухайгаа хөөрэхэдөө, нүхэр Аюшеев иигэжэ бэшэнэ:

«Газарые тон нягтаар эдлүүрилжэ, ургасын хойноһоо һайн харууһа хэжэ, тэсэмгэй оролдолгоо, бүхы шадабаряа гаргажа хүдэлбэл, ажалайнгаа аша харюулхаш. Минии даажа абаһан газарай хурьһэндэ гектарай 300 тонно хара шорой, 3 центнер аммиагай уһа үтэгжэл хэдэгбди. Газарайнгаа үрэжэлэй шанарые дээшэлүүлһэн, эдлүүрилгые һайжаруулһан дээрэһээ 140 гектар кукурузаһаа га бүхэнэй 300 центнерһээ доошо бэшэ набша намаа хуряанаб».

Ажалша бүхэн, илангаяа газар эдлэдэг хүн, нютагайнгаа эрхэ байдалда ажаглалта хэжэ, өөрын туршалга хэхэ ёһотой гэжэ суута кукурузовод тобшолол хэнэ. Тэрэ өөрөө олон сортын кукуруза алаглажа, «Буровинская-3» гэһэн үрэһые һайн гэжэ шэлэнхэй.

Иигэжэ ажалай дүй дүршэл ехэтэй, өөрын бодолтой хүнэй хэлэһэн үгэ, заабари олондо тунхаглажа, бүгэдын шадабари болгохо гэһэн газетын эрмэлзэл һайшаалтай.

Гэхэтэй хамта «Саян» газетын редакци партиин ЦК-гай майн Пленумэй тогтоолой үндэһөөр тунхагламаар шухала асуудалнуудые һайнаар шиидхэнэ гэхын аргагүй. Газарай үрэжэл эрид һайжаруулха үндэһэн хэрэгые, илангаяа партийна организацинуудай хайшан тэжэ хүтэлбэрилнэб гэжэ харуулһан нэгэшье материал үшөө тунхаглагдаагүй.

Ашаг үрэ ехэтэйгээр газар эдлэлгые эрхилхэ гэһэн гол шухала асуудалнуудые Түнхэнэй аймагай «Саян» газетэ саашадаа улам тодорхойгоор, бүри гүнзэгыгөөр тунхаглаг лэ гэжэ хүсэгдэнэ.

БАРГАЖАНДА

Амаралтын хаһа ерээ

Аймагай һургуулинуудай пионернүүд эдэ үдэрнүүдтэ «Орлёнок» лагерьтаа сугларжа, зунайнгаа амаралта эхилбэ. Мүнөө эндэ 60 хүбүүд, басагад амаржа захалаа. Хорин дүрбэн хоногой туршада амарһан эдэнэр байгаалиин үзэсхэлэн гоё газарнуудаарнь ябажа танилсаха, сэбэр агаарта сэнгэхэ болоно. Тэрэшэлэн Гааргын аршаанда түрүүшын бүлэг хүнүүд ерэжэ, амаржа захалба. Амарагшадай дунда республикын ажалшадһаа гадна, хүршэ областьнуудай ажалшад олон. Аршаанай дэргэдэ өөрын столово, эдеэ хоолой магазин хүдэлнэ.

Үзэсхэлэн гоё байгаалитай Максимиха тосхондо баригдаһан багшанарай амаралтын байшанда баһал амаралтын хаһа оронхой. Нэгэ доро 60 багшанар эндэ ерэжэ, хоёр ээлжээндэ амарха болонхой.

МАЛШАДТА АНХАРАЛ

Аргадын совхозой холын гүүртэдэ ажаллажа ябаһан малшадые медицинскэ талаар хангалга муу байгша һэн. Энээниие хараадаа абаһан аймагай больницын хүтэлбэрилэгшэд эндэ медицинскэ пункт нээбэ. Хурамхаанай совхозой Могойтын, XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозой Хара-Уһан гэжэ газарта ажалладаг малшадта мүн лэ иимэ пунктнууд нээгдэбэ.

Р. БУДАЕВ.

16.000.000

Хүдөө ажахын продукт суглуулдаг Буркоопсоюзай худалдаа наймаанай эмхинүүд һаянай өрхим амжалта туйлаба. Мүнөө хамтадаа республика дотор 16 миллион 500 мянган хэһэг үндэгэн суглуулагдаба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулжа үзэхэдэ, нэгэ миллион 700 мянган үндэгөөр олон болоно. Үндэгэ олоор тушаагшадай дундаһаа Яруунын аймагай колхоз, совхозуудые нэрлэлтэй. Эдэнэр хахад жэлэй түсэбые 47 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Хоринхид хахад жэлэйнгээ түсэб 129 процентдэ хүргэжэ, мүрысөөндэ түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ. Сэлэнгэ, Захаамин, Мухар-Шэбэр, Кабанск, Загарай, Бэшүүрэй аймагуудай ажахынууд баһал һайн амжалта туйланхай.

Дурсагдагша аймагуудай, илангаяа Яруунын, Хоринн, Кабанскын аймпотребсоюзай бэлэдхэгшэд колхоз, совхозуудай шубуунай фермэдэ ошожо, тусхай ханзануудсоо үндэгэеэ суглуулдаг байһан. Тэдэ ханзануудайнгаа дүүрэмсээр аймагай центр асаржа тушаадаг гуримтай болоһон.

К. ДИМОВ.

Улаан-Үдын локомотивна депо хахад жэлэйнгээ даабари июниин 23-да дүүргэбэ. Депогой слесарь В. К. Степанов ниислэлэй 300 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. К. Степанов ажалдаа.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

Улаан-Үдын Октябрьска районой Валентина Терешковагай нэрэмжэтэ гудамжада 280 үхибүүдэй һууритай ясли-саад ашаглалгада һаяар оруулагдахань.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус ясли-саад.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

ДЭЛХЭЙН ЗҮГ ЗУБХИС БҮХЭНҺӨӨ

Эдэбхитэдэй зүблөөн

СОФИ. Болгариин партиина болон ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн БКП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Болгариин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живковой хүтэлбэреэр һаяхан үнгэрһэн байгаа. Арадай ажахын түсэбэй дүүргэлтые, зарим ойрын зорилгонуудые зүблөөн хэлсэһэн байгаа. БКП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүд, министрнүүд, бусад зүблөөн дээрэ байлсаа.

Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Живко Живков элидхэл хээ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

Газар элдүүрилгын асуудалаар хуралдаан

ПРАГА. Газар элдүүрилгын теори болон шэнэ онол аргануудаар уласхоорондын хуралдаан Чехословакиин Брно городто болоо. Дэлхэйн 15 ороной, тэрэ тоодо Советскэ Союзай, ГДР-эй, ФРГ-гэй, Франциин, Англиин, США-гай 200 мэргэжэлтэ хуралдаанда хабаадаһан байна.

Поляк-совет хани барисаанай бүлгэмдэ

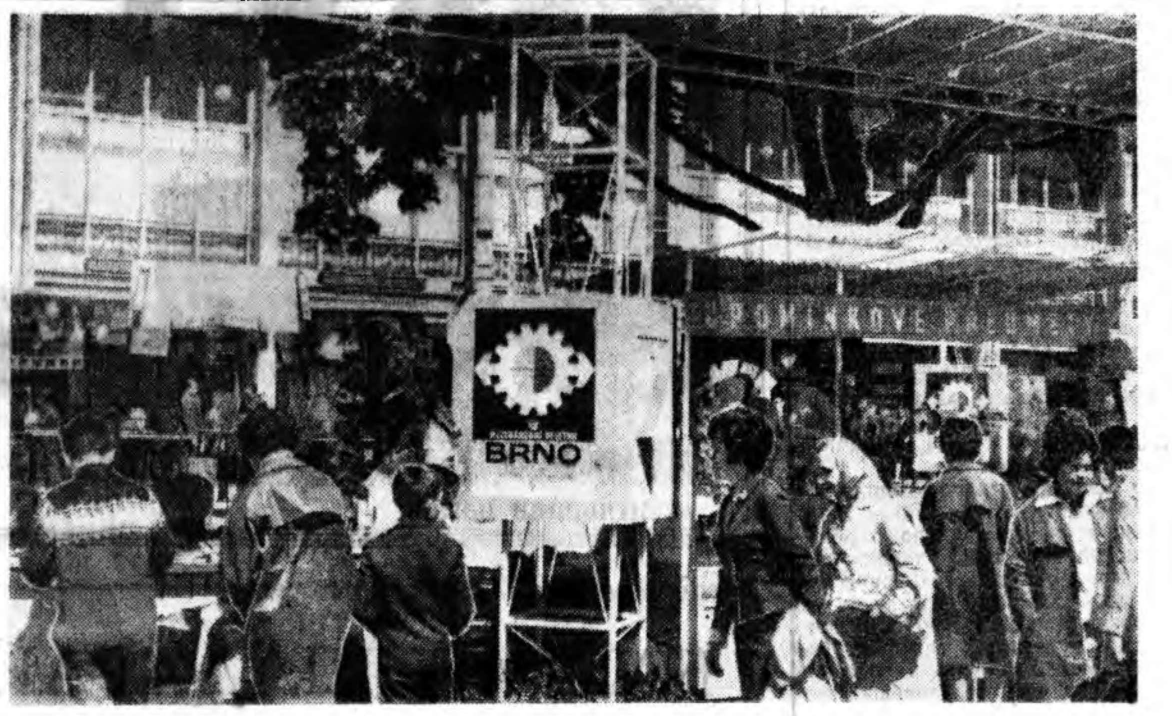
ВАРШАВА. Поляк-совет хани барисаанай бүлгэмэй главна правлениин пленум сеймын маршал Чеслав Выцех гэгшын хүтэлбэреэр һаяхан Варшавада болоо. Залуушуулай дунда бүлгэмэй хэхэ хүдэлмэри пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. ПНР-эй Гэгээрэлэй министрэй орлогшо Фердинанд Герок элидхэл хээ. 2,5 миллион шахуу һурагшадые нэгэдүүлдэг Советскэ Союзай ханинарай 18 мянга гаран кружок Польшын һургуулинуудта мүнөө хүдэлжэ байдаг гээд тэрэ мэдээсээ. Эдэ кружогууд конкурснуудые, выставкэнүүдые эмхидхэдэг, совет һургуулинуудтай, комсомолой болон пионернүүдэй организацинуудтай бэшэг абалсажа байдаг.

Поляк-совет хани барисаанай бүлгэм дээдэ һургуулинуудта ажал ябуулгаяа бүри үргэдхэнэ.

Руда шэрэдэг судна

БУХАРЕСТ. Румыниин 12.500 тонно ашаа даадаг түрүүшын руда шэрэдэг судна Галацка судоверьфидэ уһанда табигдаа. Түсэбөөр хараалагдаһан болзорһоо хоёр һара урид энэ судна бүтээгдээ. Мүнөө үеын нарин һайн навигационно техникээр судна хангагданхай. Руда шэрэдэг хоёрдохи судна мүнөө үедэ хабсаргагдажа байнхай. Мэнэ болотор 4500 тонно хүрэтэр ашаа даадаг суднануудые Галацка верфь баридаг байһан юм. Табан жэлэй турша соо Галацка верфьдэ табин элдэб янзын судна баригдаха байна.

ЧССР. Арадай хэрэглэмжын эд товарнуудай «Брно-66» гэжэ выставкэ Брно хотодо нээгдээ. Энэнь машина бүтээдэг үйлэдбэриин уласхоорондын заншалта яармагуудай болодог байһан газарта эмхидхэгдэбэ. Тус выставкэдэ Чехословакиин олохон предприятинууд, худалдаа наймаанай эмхинүүд хабаадаха. Эндэ ерэгшэд табигдаһан экспонадуудтай танилсахаһаа гадна, мүн зохидшооһон эд бүд, хубсаһа хунар, мебель ба бусад хэрэгсэлнүүдые худалдан абажа болохо. Выставкэ дээрэ ЧССР-эй зарим областьнуудай үдэрнүүд, мэргэжэлтэдэй уулзалганууд үнгэргэгдэхэ. 1967 ондо бүтээгдэн гаргагдаха олон янзын эд товарнууд, хубсаһа хунарай модельнүүд үргэн хэрэглэлэй эд товар бүтээн гаргадаг промышленностиин һалбаринуудай саашадаа хүгжэхэ арга боломжотойнь танилсуулха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын территори дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

Познаниин яармаг хаагдаба

ВАРШАВА. Познаниин уласхоорондын 35-дахи яармаг июниин 26-най үдэшэ хаагдаа. Угаа ехэ талмай дээрэ 48 орон өөһэдынгөө бүтээһэн юумэнүүдые табиһан байха юм. Эдэ бүгэдэ яармагай амжалтатайгаар үнгэрһые гэршэлжэ үгэнэ. Яармагта хабаадаһан зүүн гү, али баруун гүрэнүүд бултадаа худалдаа наймаанай хэлсээнүүдые баталаа.

Яармагта хамта дээрээ 400 мянга гаран хүн орожо хараа. Энэ яармаг социалис экономикын түргэнөөр ургажа байһые харуулаа, оронуудай хоорондо экономическа болон худалдаа наймаанай харилсаа али болохоор үргэдхэн хүгжөөхэ шухала гэжэ үшөө дахин гэршэлжэ үгөө. Эдэ харилсаанууд арадуудай үгээе ойлголсолгодо, хани барисаагаа хүгжөөлгэдэ туһалха байна бшуу.

Хухюутэй амаралта

ПРАГА. Чехословакиин һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэв. Хүсэд бэшэ дунда һургуулинууд болон дунда һургуулинуудта һүүлшын хонхын абяан дуулдажа, 2.300 мянга гаран һурагшад классна комнатонуудһаа гаража ошоо. Саашадаа хоёр һарын турша соо тэдэнэр һонирхолтой аяншалгануудые хэхэ, пионернүүдэй лагерьнуудта амарха байна. Энэ жэлдэ 1.000 зунай лагерь нээгдэжэ, тэдээндэ бүхы республикаһаа 400 мянган үхибүүд амарха. Аха классай һурагшад уласхоорондын залуушуулай лагерьнуудта амарха, хилын саана экскурсинуудта гараха байна.

Ургажа ябаа үетэн тухай, тэдэнэй бэеын элүүр, эрдэм болон профессиональна бэлэдхэл тухай Чехословакиин социалис гүрэн ехэ оролдолго гаргадаг. Орон дотор ремесленнэ училищинууд олон. Тэндэ хоёр-гурбан жэлэй турша соо мэргэжэл шудалжа болохо юм. Мүнөө Чехословакиин дээдэ һургуулинуудта буржуазна республикын үеынхидэ орходоо табан дахин олон студент һурана.

Химическэ промышленностиин выставкэ

БЕЛГРАД. Химическэ промышленностиин уласхоорондын выставкэ эндэ хаагдаба, тэрээн дээрэ дэлхэйн 17 ороной продукцнууд табигдаһан байгаа. Химическэ промышленностиин бүтээһэн зүйлнүүд, химическэ машина тухеэрэлгэнүүд выставкэ дээрэ харуулагдаһан байха юм.

ТАНЮГ агентствын тэмдэглэһэнэй ёһоор совет экспонадууд — кинофототоварнууд, парфюмери, химическэ реактивууд болон синтезированна ароматическа бодосууд выставкэ дээрэ илангаяа ехээр һонирхогдоо.

Номой выставкэ

БЕЛГРАД. Уласхоорондын заншалта XI номой выставкэ эндэ һаяхан нээгдээ. Тэрээндэ 16 орон, тэрэ тоодо Болгари, Венгри, ГДР, Польшо, Румыни, Чехословаки, Советскэ Союз, Югослави, Итали, Франци, США, Инди хабаадана. Югославиин 88, харин оронуудай 58 хэблэлэй газарнууд болон фирмэнүүд 40.000 шахуу ондо өндөө нэрэтэй номуудые выставкэдэ табиһан байна.

Советскэ Союз 3.000 шахуу номуудые выставкэдэ табяа.

(ТАСС).

Варшава хото һүүлэй жэлнүүдтэ шэнээр урган бодоо. Түүхэтэ байшангууд гамтай хямгатайгаар һэргээгдээ. Байрын шэнэ районууд баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Варшава. Польшын ниислэлэй гол гудамжануудай нэгэн—Иерусалимска аллей.

ТАСС-ай фотохронико.

АХА ДҮҮ РЕСПУБЛИКАНУУДТА

Заводой ажалай солотон

СУМГАИТ. (Азербайджанай ССР). Эндэхи заводой үнинһөө хойшо хүдэлмэрилдэг, эрхим түрүү [illegible]нүүдтэ «Ажалай солотон» гэ[illegible] нэрэ зэргэ жэл бүри олгогдо[illegible] болохонь. Тиимэ хүнүүд дура[illegible] саггаа амаралтада гараха, жэл бүри санаторидо гү, али амаралтын гэртэ ошохо хүнгэлэлтэтэй путёвко абаха эрхэтэй.

Хүдэлмэришэн Абульпас Агаевай цехэй начальник Габиб Гусеновэй, лаборантка Ася Дадуевагай, цехэй лабораториин начальник Николай Конычевай нэрэнүүд заводой хүндэлэлэй дэбтэртэ хамагһаа түрүүлэн бэшэгдээ. Эдэнэр эндэ хори гаран жэл ажаллажа байнхай. (ТАСС).

Хатаалга, уһалалга холбоотойгоор эмхидхэнэ

ЛЕНИНАБАД. (Таджигай ССР). Таджикистанай хойто зүгтэхи хлопок ехээр таридаг Ходженскэ, Науска гэжэ районуудта газарай уһа шииг тааруулха юһэн ехэ худаг малтагдаа. Эдэнь газар доорохи уһанай хэмые тэгшэдхэдэг, эдлүүриин талмай дээрэ уһа ехээр гаргаха арга олгохо юм. Тэрээнһээ гадна, тиимэ худагууд хлопогой плантацинуудай намагжалгые, дабһаар үлүүсэ ехэ бололгые зайсуулна. (ТАСС).

„Ногоон витаминуудай“ фабрика

ВИЛЬНЮС. (ТАСС). Үбһэнэй гурилаар белок-витамин үйлэдбэрилдэг орон доторхи тон томо предприяти—тэжээлэй шэнэ завод Неманска нугын тунга ногоон соо, Стонишкяй гэжэ нютагта баригдаа.

«Хүдэлмэриинь ехээр оньһожоруулагдаһан, автомадаар зэбсэглэгдэһэн дээрэһээ эндэхи хүдэлмэришэд халаан соогоо 35 тонно хүрэтэр «ногоон витаминуудые» бүйлүүлан бэлэдхэнэ.

Мед гарадаг дыни

КУРГАН-ТЮБЕ. (ТАСС). Вахша, Пянджа, Кафирниган мүрэнүүдэй нарата губинуудта «хандалах» гэжэ дыни хамагһаа түрүүн эдеэшэнэ.

Урда Таджикистанай ажахынуудтахи вахчын «конвейер» декабрь һара хүрэтэр «хүдэлхөөр» багсаагдана. Юун дээрэһээ тиигээб гэхэдэ, эндэхи колхозууд болон совхозууд өлдэб сортын дыни ба арбузуудые олон янзын болзорнуудта тариһан байна бшуу.

Американ эхэнүүдтэ хандаба

ХАНОЙ, июниин 28. (ТАСС). Вьетнамда эсэргүү США-гай зэрлиг түрэмгэй дайе бүри эрид шангаар буруушаагыт! Амгалан тайбан, үнэн зүб байдалай аша туһада, танай хүбүүд болон аха дүүнэрэй амиды мэндэ ябалгын аша туһада, танай булэнэрэй зол жаргалтай байлгын аша туһада буруушаал мэдүүлыт! США-гай национальна һайндэрэй—бэеэ даалгын үдэрэй ойртожо байһантай дашарамдуулан, американ эхэнүүдтэ Хойто Вьетнамай ажалша эхэнэрнүүдэй эльгээһэн хандалга бэшэг дотор иимэ үнэн сэдьхэлэй уряа хэгдэнэ. Тус бэшэгтэ ДРВ-гэй ниитын элитэ мэдээжэ эмэгтэй ажал ябуулагшад, ороной эмэгтэй хүдэлмэрилэгшэд, интеллигентын түлөөлэгшэд гар табиһан байна.

Вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэжэ байһанайнь түлөө американ арадта, Америкын эхэнэрнүүдтэ баясхалан хүргэгдэнэ.

КАНАДЫН ПАРЛАМЕНТДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ОТТАВА, июниин 28. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци үсэглээр Парламентын байшан соо Канадын премьер-министр Лестер Пирсонгэй уулзаа.

Хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет делегациин толгойлогшо Канадын премьер-министртэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай эльгээһэн бэшэг барюулба. Хани ёһоной энэ бэшэгые үндэрөөр сэгнэнэб, анхаралтайгаар шэнжэлжэ үзэхэб гэжэ Пирсон мэдүүлээ. Мүн ерэхэ үбэлдөө албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ошохо һанаатайб гэбэ.

Д. С. Полянский Үүрэй Солбон дээрэ совет замбуулинай станцяар буулгагдаһан тугай буулгабарие Л. Пирсондэ мүн лэ барюулаа.

АЖАЛ БА КАПИТАЛАЙ ТУЛАЛДААН

☆ Франциин түмэр замуудай хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко дүүрэбэ. Эдэнэр салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, недели соо хүдэлмэрилдэг сагые хорооха (мүнөө неделиин 48 час ажаллана), амаралтын сагые нэмээхэ, ажаллаха арга боломжые һайжаруулха эрилтэнүүдые табиһан байна.

☆ Бельгиин авиационно транспортын «Сабена» гэдэг компаниин лётчигуудай забастовкын 48 хоногто болоһоной эсэстэ компаниин дирекциин ба хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо салин хүлһэ нэмээхэ тухай хэлсээн түйлагдаа.

☆ Урда Вьетнамай барилгануудта ажалладаг 12 мянган хүдэлмэришэд бүһэлгаалан бодонхой. Эдэнэр салин хүлһыень нэмээхэ эрилтэ табина.

(ТАСС).

V ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ БАТАЛАГДАА

ЗАНЗИБАР, июниин 28. (ТАСС). Занзибарай революционно совет Танзаниин аралнууд дээрэхи хубиин—Занзибар ба Пемба гэжэ аралнуудай экономикые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб баталба. Танзаниин нэгэдэхи вице-президент, Занзибарай президент Абейд Каруме Занзибар аралай хойто захадахи Нунгви гэжэ тосхоной фермернүүдэй үмэнэ үгэ хэлэхэ зуураа, тус түсэбэй баталагдаһан тухай соносхоо.

Занзибарай экономико хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб Германиин Демократическа Республикын мэргэжэлтэдэй туһаламжаар табигдаа. Тиигээд, Танзаниин президент Джуллиус Ньерере гэгшээр һайшаагдаһан байна. Табан жэлэй түсэб энэ жэлдэ дүүргэгдэжэ эхилхэ юм гэжэ Абейд Каруме хэлэбэ.

Австриин агаарай хилые дабана

ВЕНЭ, июниин 28. (ТАСС). Ауссерфернын баруун район дээгүүр (Австриин Тироль провинци) Баруун Германиин ВВС-эй реактивна самолёдууд ходо ниидэнэ гэжэ Тиролиин «Ауссерфернер Нахрихтен» газетэ мэдээсэнэ. Эхэнхидээ доогошогуур гарадаг энэ мэтын ниидэлгэнүүд Австриин хүн зоной дунда дураа гутаха ябадал үүсхэнэ гэжэ онсолон тэмдэглээд, Австриин агаарай хизаар дайда дабалгыень тус газетэ эрид буруушаана.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүйбди гэһэн Австриин агаарай хизаар дайдые нэгэнтэ бэшэ дабан ниидэхэдэнь эндэхи засагаархид дуугай үнгэрхые оролдоно гэжэ «Фольксштимме» газетэ тэмдэглэнэ.

СЕАТО-гой суглаан

ЛОНДОН. (ТАСС). СЕАТО-гой — Зүүн Урда Азидахи сэрэгэй бүлэглэлэй соведэй сесси Канберрэдэ боложо үргэлжэлһөөр. Вьетнамдахи дайн зүбшэлхэ гол асуудалынь болоно. Урда Вьетнам худар американска сэрэгүүдые нэмэжэ эльгээхэбди гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раск сесси дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлөө.

Вьетнамай талаар союзнигуудайнгаа политикые Англи бүрин дэмжэхэ байха гэжэ Англиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Майкл Стюарт ханинараа найдуулаа.

Сэрэгэй энэ бүлэглэлэй бюджедые ехэ болгохыень СЕАТО-гой гэшүүн оронуудай министрнүүдые СЕАТО-гой генеральна секретарь Хесус Баргас гуйба.

АРГЕНТИНЭДЭХИ БАЙДАЛ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 28. (ТАСС). Юнайтед Пресс Интернейшнл агентствын корреспондент Буэнос-Айресһаа ингэжэ дамжуулба:

Сэрэгэй хүтэлбэрилэгшэдтэй арсалдан туусалдаһанайнь һүүлээр президент Артуро Ильиада мүнөөдэр ультиматум табиба: нэгэн гэбэл—Аргентинын оршом сооһоо гаража ошо, угы һаа—баригдажа хиналтада абтаад, түрмэдэ хаагдахаш гэбэ.

БУЭНОС-АЙРЕС, июниин 28. (ТАСС). Хархис сэрэгэйхидэй зүгһөө правительствада эсэргүү ябуулгануудые хэһэнһээнь уламжалан, Аргентинэдэхи политическэ байдал тон бэрхэшээлтэй болоһон юм. Хуурай газарай сэрэгүүдэй командалагша генерал Паскуаль Пистарини гүрэнэй эмхи зургаануудые, радиостанцинуудые эзэлхыень сэрэгүүдтээ захираа. Тиихэтээ хамта правительствын захиралтануудые дүүргэхэгүй гэжэ мэдүүлээд, гүрэнэй урбалта хэхые арсаһан сэрэгэйхидэй дундаһаа хэдэн хүнүүдые барижа хаагаа.

Президент Артуро Ильиа июниин 27-ной үдэшэ орой Министрнүүдэй кабинедэй онсо яаралтай заседани зарлаа. Тохёолдоһон байдалһаа гараха оно мүр олохын тула Министрнүүдэй кабинет тушаалһаа бууханьгэжэ президент мэдүүлһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК, июниин 28. (ТАСС). Американска информационно агентствэнүүдэй Буэнос-Айресһаа дамжуулһанай ёһоор, июниин 28-най үглөөгүүр Аргентинэдэ сэрэгэй урбалта болобо. Аргентинын хуурай газарай сэрэгүүдэй командалагша генерал Пистариниин тунхаглаһан коммюнике дотор ингэжэ хэлэгдэнэ: президент Артуро Ильиа тушаалһаа гараһан тухай бэшэгээ хуурай газарай, далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагшанарта барюулба. Орон доторхи байдалые зэбсэгтэ хүсэнүүд хиналтадаа абанхай.

Информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Аргентинын вице-президент Карлос Перетте Уругвай ниидэжэ ошоо.

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Хилын саанахи информационно агентствэнүүдэй дамжуулһанай ёһоор, Аргентинын хуурай газарай сэрэгүүдэй командалагша генерал Пистарини (Аргентинэдэхи гүрэнэй урбалтые хүтэлбэрилһэн) засагай газарай директивэнүүдые тунхаглаба. Орон доторхи гарнизонуудай начальнигууд һунгагдамал зургаануудые тарааха, губернаторнуудые тушаалһаань гаргаха, тэдэнэй орондо офицернүүдые томилхо захиралта абаа.

Мүн банкнуудые, валюта мүнгэ һэлгэдэг конторонуудые, фондын биржэнүүдые хааха захиралта гаргаа.

Сэрэгэйхид Национальна конгрессэй байшангые эзэлбэ.

Ороной президентын орондо гурбан хүнһөө бүридэһэн сэрэгэй хунта засаглаха юм гэжэ хуули засагые эзэмдэн абаһан Аргентинын арми соносхоо.

США-гай КОМПАРТИИН СЪЕЗД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай Коммунис партиин XVIII съезд [illegible]фсоюз хүдэлөөнэй талаар ба[illegible]мталан бэелүүлхэ политика ту[illegible]ай—экономическа, политическэ зорилгонуудые шиидхэхэдээ американ хүдэлмэришэн ангиин хэрэгл[illegible] үрэ ехэтэй арга тухай тон шухала асуудал—зүбшэн хэлсэлгээ июниин 25-да дүүргээ.

Граждан эрхын түлөө тулалдагша 20 миллион американска негрнүүдэй дунда ехэ дэлисэтэйгээр бадаржа байгаа тэмсэлые съезд зүбшэн хэлсэбэ. Негрнүүдэй байдал тухай асуудалаар үсэглээр съездын баталан абаһан дэлгэрэнгы тогтоол дотор ингэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ: шэнэ онол арганууд, эмхидхэлэй хүдэлмэриин олон янзын формонууд мүнөө граждан эрхын түлөө тэмсэлдэ үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Хүдэлмэришэн ангиин, негритян арадай холбоо барисаан—экономическа, политическэ тэгшэ эрхын түлөө тэмсэлэй талаар илалта түйлаха зэбсэг болоно гэжэ съезд онсолон тэмдэглээ. Уоттсдо болоһон бүһалгаан юу харуулааб? Негритян арад үгытэй ядуу, ажал хүдэлмэригүй, эрхэ сүлөөгүй байдал зайсуулха хэмжээ абалгаһаа правительствын арсаһан дээрэһээнь хуби заяанайнгаа хэрэгые өөһэдын гарта абаха гэжэ негритян арад шиидэнхэй байна гээд тогтоол доторнь дурдагдана.

Граждан эрхын түлөө тэмсэлые негритян ударидагшадай толгойлжо шадаха байһанда этигэдэгээ элирхэйлэн мэдүүлээд, негритян арадай үнэн зүб эрилтэнүүдые дэмжэхэ хэрэгтэ улад зониие элсүүлхэ гээшэ энэ хүдэлөөндэ хабаадажа байгаа сагаан шарайтанай гол зорилго болоно гэжэ съезд зааба. Шовинизмын үзэл гаргалга Холбоото Штадуудай Коммунис партиин гэшүүн байлгада огто таарахагүй гээд тогтоол дотор бэшэгдэнхэй.

Негритян арадай хүсэдэг экономическа, политическэ, социальна тэгшэ эрхэ социализмын лэ үедэ түйлагдажа шададаха байна. Гэхэ зуура мүнөө ябуулагдажа байгаа тэмсэл арһа яһанай илгаа гарган доромжолдог ябадалые үндэһөөрнь угы хэхэ хэрэгтэ горитой туһа хүргэжэ болохо.

Негритян асуудалаар бэлдэгдэһэн тогтоолые съезд һайшаан баталаа.

Американ залуушуулай дунда түрүү үзэл бодолой дэлгэржэ байһаниинь, Вьетнамдахи хорото хархис дайе болюулгахын түлөө, эб найрамдалай, негрнүүдэй граждан эрхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэдэ эдэнэй эдэбхитэйгээр хабаадажа байһаниинь — мүнөө сагай американ обществодохи шэнэ шэнжэнүүд болоно. Иимэ арсашагүй ушар баримта съезд дээрэ элирхэйлэн дурдагдаа. Энэ жэлэй эхеэр тунхаглагдаһан партиин программын проектые съездын делегадууд зүбшэн хэлсэбэ. Компартиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Джеймс Джексон программын проект зохёохо комиссиин үмэнэһөө заседани дээрэ үгэ хэлээ. Энэ проектмнай партиин хамтын хүсөөр зохёогдоһон байна. Мүнөө сагтахи Холбоото Штадуудай экономическа, социальна, политическэ байдалые марксистско-ленинскэ ёһоор тайлбарилан шэнжэлээбди гэбэ. Энэ тогтоолынь нэгэн дуугаар баталан абтаа.

США-гай компартиин XVIII съездын делегадууд партиин эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэбэ. Холбоото Штадуудта коммунистнуудай олониитын парти байгуулха шухала гэжэ олохон делегадууд залан сэхээр һанамжаяа хэлэбэд. Вьетнамдахи дайе болюулгахын түлөө, негритян зондо граждан эрхэ олгохын түлөө тэмсэгшэ арад түмэнэй политическэ эдэбхи үүсхэл США-да мүнөө улам дэбжэжэ байна. Манай парти тус хүдэлөөнэй талаар гол һуури эзэлхэ ёһотой. Хархис засагта эсэргүүсэн тэмсэгшэ арад зоной хүдэлөөндэ улам ойртохо гээшэ бидэнэр бүгэдын гол зорилго болоно. Манай парти ажалша олониитын эмхидхэлшэнь байха, партиин суртал бодолые арад түмэнэй дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, соёл сурталай талаар дайсадта хатуу шанга харюу дары үгэхэ ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Партиин гэшүүдэй, тусхайлан хэлэбэл, залуушуулай дунда ябуулагдадаг суртал бодолой хүдэлмэри шангадхаха ябадалда онсо анхарал хандуулагдаа. Коммунис хэблэлэй үүргые улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ зарим делегадууд тэмдэглэбэ.

Партиин гэшүүдэй тооео удаадахи съезд болотор хоёр дахин нэмээхэ гэһэн зорилго эмхидхэлэй асуудалнуудаар США-гай компартиин XVIII съездын гаргаһан тогтоол соо табигдаа.

Олон миллион американецуудай хүсэ нэгэдхэһэн политическэ тэмсэл США-гай гадаадын политикые хубилгаха, Вашингтоной зэрлиг түрэмгэй хараа бодолые зайсуулха байха. Иимэ болохо гэһэн этигэл найдабаринь политическэ шиидхэбэриин проектые зүбшэн хэлсээдын, Америкын Холбоото Штадуудай Коммунис партиин XVIII съездын делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдэй гол шэглэл болоо. Энэ орон эб найрамдалай түлөө, граждан эрхын түлөө тэмсэлэй профсоюзууд дотор, залуушуулай дунда иимэ ехээр дэлгэрхые 30-аад онуудай экономическа кризисһээ хойшо үзөөгүйбди гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Правительствын политикаар дураа гутадаг, Вьетнамдахи дайе буруушаан эсэргүүсэдэг ябадал демократическа парти дотор улам ехээр дэлгэржэ байнхай. Съездын үзэмжэдэ табигдаһан политическэ резолюциин проект 1966 оной һунгалтын үеэр тон баруунай үзэл баримталлаг хүсэнүүдэй кандидадуудые буруу һүргэхэ, амгалан байдал хүсэдэг кандидадуудай, негритян ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй түлөөлэгшэдэй һунгагдаха ябадал түйлахые уряална.

США-гай компартиин XVIII съезд мексикан уг гарбалтай 5 миллион американецуудай байдал тухай тусхай элидхэлые һайшааба. Эдэнэй ажаһуудаг баруун-урда штадуудай хүн зон США-гай зоной зургаанай нэгэ хубинь болоно. Тиигэбэшье дүрбэдэхи үгытэй американ хүн бүхэн баруун-урда штадуудта ажаһуудаг,

Һүүлэй һарануудта баруун-урда штадууд дотор мексикан уг гарбалтай американецуудай ехэ бүһалгаанууд: хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй забастовконууд, демонстрацинууд Денверэдэ, Колорадода, Лос-Анжелоста, Сан-Францискын оршондо болоно гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдээ. Ажалшадай аша туһые хамгаалха зорилгоор эдэ районуудта амжалтатай тэмсэхын тула мексикан уг гарбалтай американецуудай, негрнүүдэй ба профсоюзуудай нүхэсэл байгуулжа болохо гэжэ съезд тоолоно. Мексикан уг гарбалтай американецуудай дунда ябуулдаг хүдэлмэреэ улам үргэдхэхыень партияа уряалаад, баруун-урда зүгэй табан штат дотор залан ударидаха нютагай комитет тогтоохые дурадхаба.

(ТАСС).

Содбо

А. Жамбалдоржиев

(Романһаа хэһэг)

Содбо хуби заяандаа гомдохо ямаршье шалтагаангүй һэн. Өөрөөшье (дан ундаагүй бэшээр) тиигэжэ тоолодог бэлэй. Шэнэһэтэдэ бэлэхэнээр дунда һургуули түгэсхөөд, үдэр һүни унтангүй хононо, номоо үзэжэ, зобожо, ядажа байжа институтда ороогүй: сэхэ ошоод экзамен барнаад, нэгэ мэдэхэдэ, зоотехническэ факультедэй студент болонхой, хамтын байрын шуушатай таһалга соо түбхинэнхэй, дуратайдаа лекцидэ ошожо, үгыдэ залхуугаар һуняажа, орон дээрээ хэбтэгшэ һэн. Бусад оюутанай сессиин урдуур үдхэн хара сай уужа, үргэлжэнгээ нослодон зачёт, экзаменда бэлдэжэ байхада, манай хүйхэр адар томо номууды урдаа табинхай — һанахада таамаг, дундуурнь иража, хүзүүгээ мазмажа, нэгэ хоёр худэа уншажархёод:

— Бараг ааб даа, дүүргэхэдэ үнеэхил үхэрнүүдэй һүүл мушхажа болохолдэ даа. Юугынь митэрэ үзэхэ, шудалха юм, үхэрэй һүүл ухибүүн наһанһаа мушхагдаад лэ ябагдаа юм гүб, — гэжэ халагша һэн. Үнэхөөрөөшье, экзаменда ошоод эрэхэдээ — одоол унаба ёһотой гэнэн — гурбанһаа тээ доорохоо сэгнэлтэ абажархинхай, үшөө тэрэнинэ «угаае» гэжэ ябагша юм бэлэй. Гайхалсаһан нүхэдынь удангүй тэрэниие:

«Урагшатай Содбо», — гэжэ нэрлээ һэн. Тиихэдэнь Содбо досоогоо арсаха дурагүйгшэ һэн. Заримандаа ама алдажа, нюур дээрэнь: «Урагшатай Содбо, тиихэ, ниихэмнай гү?» — гэхэдэнь-шье мэдээшэгүй болоод һуудаг һэн. Байн тэрэ нэрэдэнь бүри бүхеэр ялалзажа, хонашье һаа [illegible] «урагшатай» хүбүүн гэһэн ёһотой юм шэнги хоёр шэхэнэйнгээ хажуугаар хойшонь үнгэрэгшэ бэлэй.

Удангүй тэрэ «урагшатай» гэһэн үгэнь үшөө ондоо удхатайгаршье хэлэгдэдэг болобо. Юуб гэхэдэ, Содбо хатар наадан, хамтын вечеринкэнүүдые үнгэргэхэ талаар халташье һурагай дуулдабал, хамагһаа урид тиишэ харайһан, халуун оролцого гаргаһан байдаг һэн. Тиихэдэнь бусаһаадаа ямар нэгэн яаха аргагүй сэбэр басаганаар танилсаһан, түрүүшынгээ үдэшэ урлынь бэшэ һаа, лаб лэ хасарынь гү да, хүхеэд [illegible] юм бэлэй. Энэ тухай [illegible] тэбэ тэгээр харбайгдаан [illegible] маяглажа байжа хөөрэдэг һэн. Сугтаа байдаг хүбүүдынь Содбые хөөрөө амаа айлгаад шагнадагшье гайхалтайгаар һааб даа. Теэдшье тэрэнь үнэн байдалһаа хүлүү холо ошодоггүй һэн.

— Иимэ үһэтэй хүбүүндэ басагад дурлаагүй аад, хэндэ дурлаха һэм, — гэжэ шоглон татажа хэн нэгэнэй хажууһаа оролсоходошье, урагшатай ябадалһаа һоттожо эхилһэн хүбүүн тэрээн тухайнь шэбшэжэ үзэншьегүй, ёһын тулада: «болиш даа», — гэсэгээгээд таабаритайгаар энеэбхилэгшэ һэн. Үнэхөөрөөшье, байгаали Содбые урин шэг шарайгаараа, һубэлгэн бодолоороо гомдохоогоогүй һэн. Тэрэниие өөрөө һайн мэдэгшэ һэн. Тиин саг ябажал байба. Нэгэ мэдэхэдэнь, институтэ һураха дүрбэн жэл зургаа һарань һанагдаагүй түргэн үнгэржэ, түгэсэхэ шалгалтануудые шиидэнхэй, үетэн нүхэдынь үшөө хүн басагадые һунгажа, айл бүлэ болонхой байба.

Газаа ногоорожо эхилһэн улаангирнуудай үшөө гүлгэн заахан набшаһадай хабарай түрүүшын бороодо шэрбүүлжэ, һалхинай далида нидхэрүүлэн шэшэрэлдэжэ байһан хаһада, нагаадшеб, гансаараа хамтынгаа байрын таһалга соо үлэнхэй хэбтэжэ байхадаа, Содбо анха удаа саашанхи ажабайдал тухайгаа бодожо үзэбэ. Институтдэа нигээд түгэсхэгдэхэнь, диплом хүхэ хара хабтаганай хармаандань орохо сагмэнэ боло... Хүдөөдэ ошоод зоотехник болоод, һаалишан басагадаар хүаралдаха саг ойртоо гэжэ һанахадаа, досооно хэлэшэгүй уйтай, ямаршье тэнсүү бэшэ, жэбкэгэнэмэ хооһон шэнги болобо. Дээдэ һургуулитай хүн аад, һаалишан басагад хамга абахагүй ха юмбиб гэжэ һайн ойлгожо байба... Юундэшьеб, үшөөшье табан жэл һуруу һаа, хамагтай һэн ха гэжэ һанаашье үзэб. Теэд тиигэжэ болохогүй ха юм. Ялтайб? Тээ мүндэ мяха наймаатай город ерэһэн ахайдаа ахайнь юуншьеб ха тухай хөөрэлдэжэ байтараа: «Зай, шимнаш, соо «урагшатайгаар» танилнаш, хотын эн олон басагад сооһоо гарташни ороохо нэгэн олдоогүй гү?» — гэжэ уля мэдэр һураадхээ һэн. Содбо тэрэнэй гүннэйньшье даабараар лаб лэ тиигэбшье гэжэ һуранынь ойлгожо байгаашье һаа, дуулааша, анхарааашагүй болоод үнгэрөө һэн. Харин мүнөө, нигээд хэбтэхэдээ, эдэ жэлнүүд соо «урагшатайгаар» танилсаһан, яһала дүтэ болоһоншье басагадуудаа дурдаад үзэхэдэнь, гүнзэгыгөөр бодолдонь байрлаһан, саашанхи бүхы хуби заяагаа халаглангүй холбожорхихоор тиимэ басагад һананданшье ого оробогүй. Булта ямар нэгэн дүтаадалтай, нэгэнинь сэбэр аад, хэнүүдэйнь ухаатайшье ха, шарайдаа бирагүй, нүгөөдүүлэйнь хөөрэлдөөн аялдаар юрэйнэ, онсо һайшаама шэнжэ шанаргүй шэнги байба... Нигээд байхадань одоо ялтайб? Одеялааршье нюураа бүтеед, бороогой нэтэрүү шэнэгэхэ хэн боро һанаа аллан хэбтээдшье үзэбэ. Тиигээд бодожо сонхоо хаагаад, юуншье тухай бодонгүй хэбтэжэ туршаба. Гэбэшье досоонь бүри уйтай болоно.

Нэгэ хэды хоноһон хойно трамвай соо хоёр бэлэй гү, али гурбан гү жэлэй саана танилсаһан, хэды дахин кинодо уриһан Сымжит гэжэ нюргаар набтархан, шэлэйнгээ саанаһаа сог шэнгеэр ялалзаһан түб түхэреэн нюдэтэй, хододоо арюун сомороор хубсалаад ябадаг багшын институтдай танил басагантаяа уулзашоо һэн. Тэрэл хоёр гү, али гурбан гү жэлэй саана яһалал үгэеэ ойлголсожо, эрхэ тангилнууд боложо ябатараа, Содбо нюдэнэйнь шэлдэ юундэшьеб дураа гутажа, һалаха шалтаг олоод, эрхээд хойноһоонь ябахаяа болишоо һэн. Мүнөө уулзаад, тэрэнэй сог шэнги нюдэхэнүүдээрээ урихынаар миһэлзэн угтахадань уяржа, юунэйшье болоогүй юм шэнги, трамвайһаа бууһан газартань адли буулсаад, балай ехэ һү--һай гэхэ хэбэршьегүй һаань, баалан, хүсөөрөө шахуу кинодо оруулаа һэн. Гэртэнь хүргөөд бусажа ябахадаа, хоёр-гурбан жэлэй саана болоһон уулзалга, хөөрэлдөөнүүдээ һанаад үзэхэдэнь, энэ табан жэл соо танилсаһан, үелһэн басагадууднаань Сымжит тад ондоо, ямаршье холын бодолтой, гүнзэгы, юумэн бүхэн тухай өөрын һаналтай шэнги байба. Үнэн дээрээ тиимэшье байжа болоо ха. Тиигэжэ һанаха бүреэ улам мээхэйржэ, нэтэрүү нэдээр Сымжидэй хойноһоо Содбо харайлгажа эхилбэ. «Үгы даа, иимэ басага алдажа болохогүй», — гэжэ нэгэтэ бэшэ досоогоо шэбшэгшэ һэн.

Баһал энэ бороотой, ямаршьеб үнгэрмэ үһөө хабар институтдаа дүүргэхэеэ байһан Сымжидэйшье Содбодо наашалһаниинь гайхалгүй һааб даа. Нэгэл мэдэхэдээ, тэдэнэр ЗАГС-да оронхой, Содбошье угаагдаагүй самса, юу хээхэнээ хайрсагтаа хэжэ, оёдолшоноор хаанашьеб хүдэлдэг Сымжидэй хээтэйндэ байра байхаяа ошоо бэлэй.

Удангүй Содбо Шэнэһэтын совхоз агрономоор томилогдожо, Сымжидынь тэндэхи һургуулида түрэлхи хэлэ заажа эхилбэ. Шэнэ тушаалдаа хүсэд дадаагүй байтарнь, Содбые райкомой бюродо дуудажа, түрэһэн тоонто Жэбхээһэндэнь эрхилэгшэ болгожорхибо. Хуби заяанай хубилалтада дадаһан, муу юумэнэй огто болохогүйдэ һөөргэгүй этигэһэн Содбо арсабашьегүй: эрхилэгшээр томилоол хадань, эрхилэгшэшье болоод туршахада яанаб, хүнэй хүбүүдэй хүдэлжэл ябаһан ажал юумэ гүбэ гэжэ досоогоо шэбшэхэ зуураа, дуратайхан байгаа һэн. Бюрогой һүүлээр хуушан эрхилэгшэтэйнь ябууд хундага андалдажа уугаад, тэрэ байрадаа яһала шэнээргэ «газигайнь» рульда һуушахадаа, ухаан бодолдоо тээ ниидээгүйхэн. «гэдэргээ хинсайд гэнхэй, һурамар янзаараа үһэеэ эльбэн, шанга шангаар, заримдаа хүдалааршье энеэсэгээн гэртээ хүрөө бэлэй: Шэнэ тушаал тухайгаа Сымжидтээ дуулгахаяа яараһак байгаа бшуу. Теэд Сымжидэйнгээ түрүүшын асуудалһаа шарайнь хартаабха шэнги барагар улаан боложо, нюдэеэ түргэ түргэн сабшалаа һэн:

— Бишни юу хэхэбиб? — гэжэ баяртайгаар, даншье һаа баяртайгаар соносхоһон мэдээсэлыень шагнаад: һамганиинь урдаһаань хараад һуугаа бшуу.

— Юун юу хэхэбиб гэжэ? — түрүүн Содбо ойлгожо ядаба. — Багшалнал бээзш.

— Жэбхээһэндэш эхин һургуули ха юм. Тэндэш багшанар хүсэд...

Үнэхөөрөөшье энэ бүгэдыень шүүжэ, һайтар бодожо үзөөгүй, гансата зүбшөөлөө үгэжэрхиһэн Содбо яараһанаа һаял ойлгобо. Теэд мүнөө болошоһон хойно яалтайб? Уһан архиншье тархиһаань дэгдэшэбэ хэбэртэй. Юушье һанажа ядаад:

— Бараг ааб даа, нэгэ үбэл ажалгүй һуугыш, шинии хүдэлэнгүй байхада юун болоод орхихо һэм. Ажалгүй али олон һамгад, бэреэдүүд биигшэб. Совхозоймнай тушаалтадай һамгад толгой тоолоходо гэрээ хараад һууна ха юм. Амархашнишье юутэгүй бэшэ аал?

Сымжит абаһаар ажалһаа гарахагүйб, өөрөө Жэбхээһэндээ ошожо хүдэлэ, бишни эндээ үбэлжэһүү. багшынгаа ажал, һая даажа абаһан классаа хаяха аргамгүй гээд дүтэ хүргэбэгүй.

— Дэлхэйн заха ошохошни бэшэ ха юм, тээ тэндэ байһан Жэбхээһэн гүбэ, ерэжэ ошожо байхыеш хэн боли гэхэ, хорихо һэм — гэжэ хэлэхэдэнь, тиимэшье гү даа гэжэ һанаһаар, яаха аргагүй зүбшөөхэ баатай болобо. Хаа ганса хани нүхэдөөрөө хахадые барихаданьшье, хажуудань боһожол һууха хүнэй үгы болохоньшье юутэгүй мэтэ һанагдаба. Зүгөөр Жэбхээһэндэ ошоод байхадаа, удааншье болонгүй һамгаяа Шэнэһэтэдээ орхёод ерэһэндээ халаглажа, иимэ ушарай саашаа бүтэхэгүйе мэдэржэ эхилбэ. Багаһаа суг үдэһэн нүхэдыньшье һаа Содбые гасаалан һагад:

— Һамганш тэндэ, өөрөө эндэ, хамаашьегүй гээшэ ха даа, — гэлсэхэ юм. Зариманиинь таабаритайгаар миһэрсэгээлдэжэ захалха. Содбо түрүүшэгээр абяагүй байгша һэн. Һүүлдэ энэ бүгэдэнь хашартай болошоо бэлэй. Тэсэнгүй сухалааше хүрэдэг байба. Үнөөхи город мяха наймаатай ошодог нагаса ахайндаа нэгэтэ хоножо байтарнь, тэрэнь тархяа һэжэржэ:

— Мүнөөнэй залуушуул гэжэ жэгтэй зон байнат даа, нэгэниинь эндэ үдэр һүниие мэдэхэгүй ябажа байха, нүгөөдэнь тээ тэндээ һанаа амар үргэһээ бусалгажа хэбтэхэ... Айл бүлэ һэн хойноо сугтаа ябадаг юм бэшэ гү, өөһэдөөл мэдээ, ойлголсоо зон аабзат даа, — гэбэ. Энэшье удаа Содбо шиидшье гэжэ дуугарбагүй. «Юрэдөө юун боложо байна гээшэб, үбгэ һамган, айл бүлэ вон гээшэ гүбди, али...» — гэжэ хороо бусалан досоогоо шэбшэхэл баатай болоо һааб даа.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

КОНКУРСДО ЕРЭҺЭН ЗУРАГУУДҺАА

«СЕНТЯБРИИН НЭГЭН». С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

Ангай совхозой амжалтанууд

БАЙГАЛ ШАДАРАЙ БАЯЛИГ

Хорёод жэлэй урда тээ Байдоковой хүндыдэ зэрлиг хүбшэ тайга һэн гэжэ этигэхэнь бэрхэтэй. Юундэб гэхэдэ, хэдэн километр утатай шэнэ тосхон эндэ бии болонхой. Тиибэшье айлнуудай огородуудһаа саашаа хэды алхаад орхиходоо, анха эндэ ерэжэ, «Забайкальский» гэжэ ангай совхоз тогтооһон хүнүүдэй түрүүшын тэрэ байдалда ороһон шэнги болохот.

Тиихэдэ хорин жэлэй урда тээ эндэ ямаршье харгы байгаагүй. Маркел Федотов бүлэг нүхэдтэеэ энэ хүндыдэ ерэжэ, шэнэ совхозой һуури тагаха газар бэдэрһэн юм. Нүхэдэйнгөө барилгашадые урихаяа һөөргөө город бусахада гурбан суудхэ тэрэ унтангүй, гартаа буугаа барижа байгаа. Үлэнхэ шононуудай һүрэгүүд, аймшагтай арьяатан шэлүүһэншье гэнтэ добтолжо болохо һэн. Бури һүүлдэ хүдэлмэришэдэй гэрнүүдые барижа байха үедэ хүндэ орохоёо байһан шэлүүһэн бүүдүүлһан юм.

Түрүүшын жэлдэ һэеы бишыхан гэрнүүдтэ байгдаа. Тиихэдэ хамаг юумэн хуу шэнээр, һонёор үзэгдэгшэ һэн. Эндэ үдхэгдэхэ үнэтэ ан, һэеы гэрнүүдыешье зүбөөр табижа шадаха гээшэ хуул һонин шэнги бэлэй. һэеы гэр табилгаараа Ольга Федорова бултанһаа шадамар байһаараа суурхадаг байгаа. Табиһан гэрэйнь бата бэхи, нэгэтэшье унадаггүйһөө тэрэ «гэр барилгын мастер» гэжэ шог алдартай болоһон юм.

Түрүүшын жэл ехэл хүндэ хүшэр бэлэй. Газаа янгинама хүйтэн, тойроод саһан сэбдэгшэһэн байба. «Хоёр хүүгэдээрээ ерээ һэм», — гэжэ Евдокия Абрамовна Казакова хөөрэнэ. «Үхибүүдээ хүлдөөхэм гээшэ гү гэжэ һанаашье һэм. «һэеы гэр соомнай түмэр пеэшэн ходол шад улаан болотороо түлигдэнхэй байдагын мүнөөшье мартагшагүйб. Ерэхэ зуниинь шэнэ гэр толлоо гээшэ һэмди».

Евдокия Абрамовна энэ совхозой амиды түүхэ. Яахадаа? Юундэб гэхэдэ, тэрэнһээ бэшэн эндэ үдхэгдэхэ ан нюдэ амандаашье хараагүй байгаа. Тиихэдэ Евдокия Абрамовна дүй дуршэлтэй болоһон ан үсхэбэрилэгшэ, дайнай урда хэдэн жэлдэ «Салтаковский» гэжэ совхоздо хүдэлһэн, хоёр удаа Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаһан намтартай ерээ һэн. Дайнай эхилхэдэ Красноярск город шадархи Сибириин ангай совхоздо ерэжэ хүдэлөө. Дайнай һүүлээр Байгал шадар шэнэ ангай совхоз бии болохонь гэжэ дуулахадаа, эндэ тэрэ ерэхые хүсөө һэн. Тиихэдээ 56 хара халтар үнэгэ абажа ерээ. Эдэнһээл шэнэ совхозой ангууд үдэжэ эхилээ. Хоёр тоо дурдая. 56 ба 69 мянга. Һүүлшынь тоо энэ совхозой нёдондо тушааһан ангай арһан. Нёдондо эмэ үнэгэдэй тоо 1200 хүрэжэ, арһа үгэхэ эмэ норконуудынь арба мянга болоһон байна. Энэ оройдоол хорин жэлэй турша соо! Түрүүшын жэлнүүдтэ ангай совхозой олзонь 300 мянга болодог гээшэ һаа, 1965 ондо сэбэр олзонь 556,5 мянган түхэриг хүрэһэн байна.

Анханда хэдыхэн клеткэнүүдэй байдаг газарта мүнөө норконуудай зургаан, үнэгэдэй хоёр фермэнүүд оршоно. Ангуудай тоо толгойн олошорходо фермэнүүдые оньһожоруулха асуудал гараа. Ангуудай хоолдо үдэр бүхэндэ аяар 20 тонно мяха, заглаһан хэрэглэгдэнэ бшуу. Бүхэли вагон болохо энэ тэжээл гараараа бэлдэхэнь ехэл бэрхэтэй. Тиимэһээ эндэ һаяхан шэнэ кормо[illegible] оруулагдажа, [illegible] хубаар[illegible] хүдэлмэри оньһо[illegible]. Ангу[illegible] үһалуури, клетка доторхиие [illegible] лэлгэ болон бэшэшье ажалнууд [illegible] шэнэ [illegible] оньһ[illegible] руулагдан[illegible]. Энэ совхозой [illegible] жэлэй турша соо гоё шухала юумэ гэхэдэ, ажалша[illegible] олошоролго, шэнэ [illegible] болоно. Совхозой бии болохо үедэ гансал Евдокия Абрамовнагай [illegible] ангуудые [illegible] һаа, мүнөө хэдэн арбаад бэрхэ мэргэжэлтэй хүдэлнэ... [illegible] Евдокия Абрамовнагай һургаһан хүнүүд. [illegible] бригаданууд, фермэнүүдые даагшанараар Ольга Николаевна Федорова, Татьяна Федоровна, Валентина Филиппова гэгшэд хүдэлнэ.

«Ангай эрэ, эмынэншье [illegible] дахагүйнүүд [illegible] ерээ һэн» гэжэ Евдокия Абрамовна өөрынгөө шабинараар [illegible] хөөрэнэ. — «Харин мүнөө бригатирнууд болонхой, бэшэ хүнүүдые һургажа байна».

Евдокия Абрамовна бэшэндээ һайн ажалай жэшээ харуулжа абаһан ангаараа. Тэрэнэй ааһан бүлэг ан энэ жэлдэшье олоор [illegible]. Энэ үнэгэн бүхэнһөөнь табаһаа үсөөн бэшэ гүлгэн абтанхай.

Бар тайга соо тосхон болонхой. Хадын хаялгаар хэдэн километр соо тэрэ нэмжынэ. Эндэ ангуудай хэдэн мянган арһа — «зөөлэн алтан» гурэндэ тушаадаг хүнүүд ажаллана, ажаһуна.

А. ДЕРГИЛАЗОВ.

СССР-эй ДОСААФ-ай АВТОМОТОЛОТЕРЕЙ

СССР-эй ДОСААФ-ай автомотолотерейн билетүүд июниин 1-һээ тараагдажа эхилхэнь. Энэ хадаа олониитын һайн дуранай патриотическа оборонно бүлгэмэй үнгэргэхэ, дайнай хойто тээхи түрүүшын лотерей болоно. Энээгээр мүнөө сагай элдэб янзын автомототехникэ шүүжэ болохо юм. Жэшээлэн хэлэбэл, лотерейн шүүбэринүүдтэ 4080 «Волга», «Москвич-408», «Запорожец» автомобильнууд, манай ороной табан янзын 9600 мотоцикл (тэдэнэй 3840-ниинь коляскатай), 3360 мотороллер, 9120 мопет, мотовелосипедүүд тудаха. 1941 ондо Осоавиахимай эмхидхэһэн һүүлшын, 15-дахи лотерейн шүүбэридэ оройдоо 102 хүнгэн автомашина, 100 мотоцикл тудаһан юм.

1966 оной лотерей 48 миллион түхэригтэ гаргагдаха. Азатай билетүүдые худалдан абаһан золтой хүнүүд 24 миллион түхэригэй шүүбэридэ хүртэхэ.

Шүүбэриин тудаһан билетэй хүн тэрэнэйнгээ үнэ сэнгые мүнгөөр абажа болохо.

ДОСААФ-ай автомотолотерейгээр ороһон мүнгэн орон доторхи оборонно-ниитын хүдэлмэри улам һайжаруулха хэрэгтэ, залуушуулай дунда сэрэгэй-техническэ спорт дэлгэрүүлгэдэ, һуралсалай ба спортын түхеэрэлгэнүүдые бариха, ДОСААФ-ай эмхинүүдэй материально-техническэ бааза улам һайжаруулха хэрэгтэ зорюулагдаха.

Билетэй үнэ сэн — 1 түхэриг. Тиражнь 1966 оной декабрь соо болохо.

Автомотолотерейн билетүүдые предприяти, барилга, эмхи зургаан, совхоз, колхоз, һургуулинуудай дэргэдэхи ДОСААФ-ай эхин эмхинүүдэй томилһон ниитын тараагшадһаа худалдан абаха болохо.

Агитаторай анхаралда!

СССР-эй ХҮН ЗОНОЙ ТОО

Байгша оной январиин 1-дэ совет хүнүүдэй тоо 231,9 миллион гэхэ гү, али табан жэлэй үеынхиһөө 15,8 миллионоор олон болоһон байна.

Революциин урда тээ, 1913 ондо хотын зоной удельнэ хэмжээн 18 процент байһан. Мүнөө 54 процент болоно. Советскэ Союз доторхи территориин дүрбэлжэн километр бүхэндэ 5,6 хүн хүртэнэ. Гэхэ зуура 1959 ондо 9,95 миллион дүрбэлжэн километрэй нэжээд бүхэндэ нэгэ хүн шахуу хүртэдэг байгаа. Союзна республиканууд һаа эгээн олон зонтойнь — Молдави (дүрбэлжэн километр бүриин 99,9 хүн), эгээн үсөөн зонтойнь — Туркмени (3,9 хүн) болоно.

Россида хүн зоной бүридхэгдэн бэшэгдэһэн 1897 онтой жэшэбэл, орон доторхи территориин дүрбэлжэн километр бүхэндэ хүнүүдэй хүртэсэ 86 процентээр нэмэнхэй. Зүүн районуудта илангаяа ехээр олошороо: Узбекистан ба Казахстанда — гурба дахин шахуу, Киргизидэ — дүрбэ дахинһаа ехээр. Красноярска хизаарта — гурба хахад дахинһаа ехээр, Омско областьдо — 9 дахин нэмээ.

56 МИЛЛИОН ХҮН ҺУРАНА.

Даб дээрэхи мэдээнэй ёһоор, мүнөө жэл орон дотор юрэнхы эрдэмэй, дээдэ ба тусхай дунда 214 мянга 286 һургуули бии байгаа. Эндэ 56 миллион шахуу хүн һураа.

Эхин, хүсэд бэшэ дунда, дунда һургуулинуудта — 43.410 мянган, хүдэлмэришэн ба хүдөө залуушуулай һургуулинуудта — 4.835 мянган хүбүүд, басагад һураба.

Ороной 756 дээдэ һургуулинуудта 3.860,5 мянган студентнэр, 3.819 тусхай дунда һургуулида 3.659,3 мянган хүн тоологдоно.

Энэ жэлдэ совет вузнуудые 403,9 мянган мэргэжэлтэд; тусхай дунда һургуулинуудые 621,5 мянган залуушуул дүүргэжэ гараа.

ФУТБОЛ

УУЛЗАЛГЫН ДҮН—0:0

Манай «Сэлэнгэ» команда арбан гурбадахи уулзалгаяа уржадэр үнгэртэбэ. Айлшаар манайда Новокузнецкын «Металлург» команда ерэһэн байна. 1957 онһоо эхилжэ түрүү һуури буляалдажа ябаһан тус командын футболистнууд илангаяа энэ жэлдэ эрхим һайнаар наадажа эхилһэн. Мүнөө эдэнэрнай арба нэгэн уулзалгаһаа 14 очкотой, гурбадахи һуури эзэлжэ ябаһан команда. Үнгэргэһэн бүхы наадандаа «Металлург» гансахан «Шахтерто» шүүгдэһэн, дүрбэн командые шүүһэн, зургаантайнь тэнсэһэн байна.

Үдэшын долоон часһаа наадан эхилжэ, улаан-үдынхид бүмбэгэеэ наадаанда оруулна. Урагшаа харайжа гараһан «Сэлэнгэ» командын футболистнууд хамгаалагшадта хүрөөд гэдэргээ сухариха баатай болоно. Тиигэжэ ябаһаар манай хамгаалагша Бутырин бүмбэгэеэ газаашань сохижо, айлшад булангһаа бүмбэгэ сохихоор харайлдажа ерэнэ. Айлшад бүмбэгэеэшье сохижо, вратарь Веригин энээниинь саб шүүрэн абажархина. Талмайн баруун захаар урагшаа харайлдажа гараһан Улаан-Үдын футболистнууд айлшадай воротада хүрэжэ ерэшэнэ. Айлшадай хамгаалагшад «Сэлэнгын» добтологшодһоо айһандаа бүмбэгэеэ баһал талмайһаа гаратарнь сохижорхибо. Крыласовай булангһаа үгэһэн энэ бүмбэгыень айлшадай вратарь Панасенко солбоноор һүрөөд, саб шүүрэн абашаба. Миин һалаһан улаан-үдынхид гэдэргээ сухариха болоно.

90 минутын туршада наадаһан эдэнэр хамта дээрэнь булангһаа аяар 15 дахин бүмбэгэеэ сохёошье һаа, алишье командын добтологшод амжалтагүй гэдэргээ харайлдана. Эндэ манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд яһала һайнаар, эмхи гуримтайгаар наадажа, харагшадаа урмашуулна. Наадаанай түрүүшын хахадта улаан-үдынхид эхэнхи сагаа айлшадай воротада добтолжо, хэдэн удаа бүмбэгэ сохиһон байгаа. Зүгөөр айлшадай вратарь хэдышье шангаар, һайнаар сохигдоһон бүмбэгэ абаад лэ гэдэргэнь шэдэнэ. Шадамар бэрхээр наадажа ябаһан айлшадай вратарь Панасенко хабарһаа хойшо оройдоо дүрбэн бүмбэгэ ворота руугаа алдаад ябана. Энэнь бүхы командын вратарьнуудһаа эрхим һайн амжалта болоно. Тиигэжэ «Сэлэнгын» добтологшодой хэды дахин ворота руу сохиһон бүмбэгэ шадамар бэрхээр абаад орхино.

Айлшадай хамгаалагшад наадаанай хоёрдохи хахадта мүртэй һайнаар наадаагүй. Юуб гэхэдэ, улаан-үдынхидэй добтологшодой намнажа ерэһэн бүмбэгэ толожо абахатайгаа зэргэ айлшад бүмбэгэеэ хайша хэрэгөөр талмайн хажуу тээ шэдэжэрхинэ. Тиихэдэнь «Сэлэнгэ» командынхид яаха аргагүй наадаяа дахин эхилхэ болоно. Иигэжэ наада наадаһаар уулзалгаяа 0:0 тоотойгоор түгэсхэжэ, нэжээд очко өөһэд өөһэдынгөө командада бэшүүлбэ.

Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» дүн хамтадань 17 очкотой болоошье һаа, хоёрдохи һууридаа үлөөбэ.

Саанамнай хоёр уулзалга үлөө. «Сэлэнгэ» командын футболистнууд эдэ уулзалгануудаа «Амур», «Забайкалец» командануудтай, тэдэнэй талмай дээрэ үнгэргэхэ болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: айлшад манай командын воротагай дэргэдэ.

Л. ХАЙДУРОВ.

ЗУНАЙ ТЭН

Июль зунай тэн. Республикымнай ехэнхи хуби дээрэ энэ һарада жэл соохи эгээн дулаан саг болодог.

Сэлмэг тунгалаг халуун үдэрнүүд боложо байтараа бүрхэжэ, аадар бороо адхаржархидаг. Залинта аадар бэшэ һарануудайхида орходоо июльдэ олон үзэгдэдэг байна. Иимэ аадар хада уулатай нютагуудта хододоо ородог. Жэшээнь, Цахирта, Торидо, Хяагтада, Улаан-Үдэдэ халтад гэһэнһээ хойшо сахилгаан, тэнгэриин дуу ехэтэй аадар бороо ородог байха юм. Тиихэдэ хойто аймагуудта тиимэ аадар бүришье һаа ехээр ородог.

Июльдэ агаарай дунда зэргын дулаан уларил 17—19, Сэлэнгэдэ 20 градус хүрэдэг байха юм. Хойто болон зүүн-хойто захын нютагуудта агаар 13—15 градус, Байгалай зүүн эрье шадар — Сосновкодо (Баргажанай заповедник) 10 градус хүрэтэрөө доошолдог байна.

Ехэ дулаан үдэрнүүдтэ дулаанай хэмжээн 35—38 градус болодог. Июльдэ хура бороо элбэгтэй байдаг юм. Урда болон центральна районуудта дунда зэргээр 62—102 миллиметр үһатай бороо ородог. Энэ һарада Байгалай урда захаар, хада уулануудаар ехэ бороотой байдаг гээшэ. Танхой болон Выдринда ороһон бороо дунда зэргээр 177 миллиметр хүрэдэг юм. Снежнэ хадаа республикын эгээн шииг нойтон элбэгтэй газар. Тэндэ июльдэ шииг нойтоной хэмжээн 246 миллиметр хүрэдэг байна. Байгалай Ехэ-Ушканье олтирогто хура бороо хомор байдаг. Һарада оройдоо 46 миллиметр үһатай шииг нойтон ороно.

Июльдэ дулаан, хура бороотой байдаг дээрэһээ үбһэ ногоон, тараан һута һүрэһэндэл түргөөр ургадаг байна. Бүхы сэсэг һалбаржа, газар дайдаяа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайханаар ш[illegible].

Энэ үедэ тараан с[illegible] байха. Эртын гэршүүхэ, хартаабха сэсэглэн, эдеэ һуудаг.

Июлиин хоёрдохи [illegible] зөөргэнэ, һарын һ[illegible] үхэр нюдэн, зэдэгэ[illegible] эдеэн болоо эхилдэг байна. [illegible] гаража захалха. [illegible] мэтын хорхой [illegible] ургасада хор[illegible] тэдэнтэй тэм[illegible] ерэдэг юм.

Жэгүүр[illegible] бараагаа [illegible] най шу[illegible] лон д[illegible] һарын һүүл болотор хүхы ш[illegible] догоодохо.

А[illegible] ехэ [illegible] ба[illegible] даа байдаг. Колх[illegible] совхоз[illegible] үбһэ хуряалгын хү[illegible] Тарилгын хойноһо[illegible] гэлжэлүүлэгдэнэ. [illegible] огородой эдеэн — у[illegible] пуста болон бус[illegible] ногоон эдеэн дэлгэр[illegible].

Энэ жэлэй июль [illegible] хура бороотойшог [illegible] дунда зэргын дула[illegible] 16—20 градус бай[illegible] ноптигууд тухайлна. [illegible] моһоо нэгэ бага [illegible] 20—70 миллиметр үһатай [illegible] нойтон орохо. Июли[illegible] арбан хоногто ех[illegible] үдэртөө 30—32 гр[illegible] хүлеэгдэнэ.

Һарын эхеэр, хоёрдохи, гурбадахи арбан хоногой [illegible] хура орохо ха гээд [illegible].

Ин. КОТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Заводой маркын нэрэ хүндэ» гэһэн түрүү бэшэг. «Буряад орон доторнай» гэһэн гаршаг доро материалнууд толилогдоно. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Түсэблэлгэ, ажахын тоосоон болон бусад» гэһэн П. Бурловай статья. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ. «Һайн хүн тухай хөөрөөн» гэһэн рубрика доро «Ажалша эхэнэр» гэһэн И. Этинговой корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үнгэрһэн үеэр жэлнүүдые сэрэгшэд дурсана» гэһэн В. Бойко гэгшын корреспонденци. Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спортын һонин. Соносхолнууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Н04504. Зак. № 505.